

Na osnovi članka 22 Statuta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 3/07), Skupština Brčko distrikta BiH, na 50. sjednici održanoj 14. lipnja 2007. godine, usvaja

OBITELJSKI ZAKON BRČKO DISTRIKTA BiH

I. GLAVA - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1 (Predmet)

(1) Ovim zakonom uređuju se obiteljsko-pravni odnosi između bračnih partnera, roditelja i djece, posvojitelja i posvojenika, skrbnika i šticećenika i odnosi između srodnika u bračnoj, izvanbračnoj ili posvojeničkoj obitelji, te postupci mjerodavnih organa u svezi s obiteljsko-pravnim odnosima i skrbništvom.

(2) Obiteljsko-pravni odnosi u smislu ovog zakona su: sklapanje braka, osobna prava i dužnosti bračnih partnera, prestanak braka, odnosi roditelja i djece i drugih srodnika, posvojenje, skrbništvo, uzdržavanje, imovinski odnosi između bračnih, izvanbračnih partnera i drugih srodnika i određeni oblici pravne zaštite obitelji.

Članak 2 (Obitelj)

(1) Obitelj, u smislu ovog zakona, je životna zajednica roditelja i djece i drugih srodnika.

(2) Odnosi u obitelji zasnivaju se na:

- a) zaštiti privatnosti obiteljskog života;
- b) ravnopravnosti, međusobnom pomaganju i poštovanju članova obitelji;
- c) obvezi roditelja da osiguraju zaštitu interesa i dobrobiti djeteta i njihovoj odgovornosti u podizanju, odgoju i naobrazbi djeteta;
- d) obvezi Brčko distrikta BiH da osigura zaštitu obitelji, majke i djeteta sukladno međunarodnim konvencijama iz ovih oblasti;
- e) pružanju skrbničke zaštite djeci bez roditeljske skrbi i zaštita odraslih osoba koje nisu sposobne same brinuti se o sebi, svojim pravima, interesima i imovini.

(3) Za pružanje stručne pomoći i zaštite prava i interesa djeteta i ostalih članova obitelji, za rješavanje sporova između članova obitelji, kao i u svim slučajevima poremećenih obiteljskih odnosa mjerodavan je Odjel za zdravstvo i ostale usluge – Pododjel za socijalnu skrb, kao organ skrbništva (u daljnjem tekstu: organ skrbništva).

Članak 3 (Nasilničko ponašanje)

(1) U obitelji nije dopušteno nasilničko ponašanje bračnih partnera ili bilo kojeg drugog člana obitelji.

(2) Pod nasilničkim ponašanjem podrazumijeva se svako ponašanje koje ima obilježja kaznenog djela nasilja u obitelji propisanog Kaznenim zakonom Brčko distrikta BiH.

Članak 4 (Pojam braka)

- (1) Brak je zakonom uređena zajednica života žene i muškarca.
- (2) Brak se zasniva na: slobodnoj odluci muškarca i žene da sklope brak, ravnopravnosti bračnih partnera, međusobnom poštovanju i uzajamnom pomaganju.

Članak 5 (Pojam izvanbračne zajednice)

(1) Izvanbračna zajednica, u smislu ovog zakona, je zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s drugim osobama i koja traje najmanje tri godine ako nemaju djecu ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(2) Izvanbračna zajednica je izjednačena s bračnom zajednicom u pogledu prava na međusobno uzdržavanje i drugih imovinsko-pravnih odnosa, pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom.

II. GLAVA - SKLAPANJE BRAKA

Članak 6 (Uvjeti za postojanje braka)

(1) Brak sklapaju dvije osobe različitog spola, slobodnim pristankom, pred mjerodavnim matičarom Brčko distrikta BiH.

(2) Ako pri sklapanju braka nije ispunjen neki od uvjeta iz stavka 1 ovog članka, smatra se da brak nije ni postojao.

Članak 7 (Pravo na tužbu)

Pravo na tužbu za utvrđivanje da li brak postoji ili ne postoji pripada svakoj osobi koja za to ima pravni interes, kao i organu skrbništva.

A) Postupak za sklapanje braka

Članak 8 (Prijava namjere sklapanja braka)

(1) Osobe koje namjeravaju sklopiti brak osobno podnose prijavu matičnom uredu na teritoriju Brčko distrikta BiH, mjerodavnom po mjestu sklapanja braka.

(2) Uz prijavu iz stavka 1 ovog članka osobe rođene na teritoriju BiH prilažu izvadak iz matične knjige rođenih i uvjerenje o slobodnom bračnom stanju izdani od mjerodavnog matičara po mjestu rođenja, koji nisu stariji od trideset dana od dana prijave, ovjerenu kopiju važećeg identifikacijskog dokumenta (osobna iskaznica, putovnica ili vozačka dozvola), a kada je to potrebno i druge isprave, dok su osobe koje su rođene u inozemstvu, izuzev država nastalih od republika bivše SFRJ, dužne priložiti i prijavu boravka izdanu od mjerodavnog organa na teritoriju BiH.

Članak 9 (Provjera uvjeta za sklapanje braka)

(1) Matičar će, na osnovi izjava osoba koje žele sklopiti brak, a po potrebi i na drugi način provjeriti postoji li koja od bračnih smetnji (članci od 19 do 26) ili zabrana za sklapanje braka (članci 27 i 28).

(2) Ako utvrdi da postoji koja od bračnih smetnji ili zabrana, matičar će usmeno priopćiti podnositeljima prijave, da ne mogu sklopiti brak i o tome sastaviti službenu bilješku.

(3) Osobe koje su podnijele prijavu za sklapanje braka, ukoliko nisu suglasne s usmenim priopćenjem iz stavka 2 ovog članka, mogu u roku od osam dana od dana priopćenja, uložiti prigovor mjerodavnom odjelu, koji je dužan prigovor razmotriti odmah i donijeti rješenje.

Članak 10 (Termin za sklapanje braka)

Dan i vrijeme za sklapanje braka određuje matičar u sporazumu s osobama koje žele sklopiti brak.

Članak 11 (Postupak matičara)

(1) Matičar će preporučiti osobama koje žele sklopiti brak da se, do dana sklapanja braka, uzajamno obavijeste o zdravstvenom stanju, da posjete obiteljsko savjetovalište i upoznaju se sa stručnim mišljenjem o uvjetima za razvoj skladnih bračnih i obiteljskih odnosa, kao i da posjete ustanove u oblasti zdravstva radi upoznavanja s mogućnostima i prednostima planiranja obitelji.

(2) Matičar će osobe koje žele sklopiti brak upoznati s mogućnošću uređenja imovinskih odnosa iz članka 235 ovog zakona.

(3) Matičar će osobe koje žele sklopiti brak upoznati s mogućnošću sporazumijevanja o prezimenu iz članka 30 ovog zakona i uzet će njihove izjave o prezimenu.

Članak 12 (Povlačenje prijave za sklapanje braka)

Ako na dan određen za sklapanje braka ne dođu jedan ili oba bračna partnera, a izostanak ne opravdaju, smatrati će se da je prijava namjere za sklapanje braka povučena.

Članak 13 (Mjesto za sklapanje braka)

Sklapanje braka vrši se na svečan način u posebno određenoj službenoj prostoriji ili na nekom drugom mjestu u dogovoru s budućim bračnim partnerima.

Članak 14 (Osobe koje pribivaju sklapanju braka)

Sklapanju braka pribivaju oba buduća bračna partnera, dva punodobna svjedoka i matičar.

Članak 15 (Sklapanje braka na osnovi punomoći)

(1) U osobito opravdanim slučajevima, mjerodavni organ uprave može rješenjem dopustiti da se brak sklopi uz nazočnost samo jednog od budućih bračnih partnera i opunomoćenika drugog.

(2) U punomoći, koja mora biti ovjerena, moraju biti točno označeni osobni podatci davatelja punomoći, opunomoćenika i osobe s kojom davatelj punomoći želi sklopiti brak i nadnevak izdavanja punomoći.

(3) Punomoć iz stavka 2 ovog članka vrijedi 60 dana od dana ovjeravanja.

Članak 16 (Izvešće matičara)

Sklapanje braka počinje izvješćem matičara da su sklapanju braka pristupili podnositelji prijave i da je na osnovi njihovih isprava, izjava i izjava svjedoka utvrđeno da ne postoje bračne smetnje (članci od 19 do 26) niti zabrane za sklapanje braka (članci 27 i 28).

Članak 17 (Upoznavanje s pravima i dužnostima bračnih partnera)

Nakon što utvrdi da na njegovo izvješće nema prigovora, matičar će upoznati buduće bračne partnere s njihovim pravima i dužnostima, tako što će pročitati odredbe članka 29 i 30, i članke od 228 do 230 ovog zakona, poslije čega će upitati pojedinačno svakog od bračnih partnera da li pristaju da međusobno sklope brak i o tome kako su se sporazumjeli o prezimenu koje će nositi nakon sklopljenog braka.

Članak 18 (Čin sklapanja braka)

(1) Brak je sklopljen kada budući bračni partneri izjave svoj pristanak.

(2) Nakon pristanka, matičar objavljuje da je brak sklopljen.

(3) Matičar upisuje u matičnu knjigu vjenčanih sklopljen brak i izjave o prezimenu uzete sukladno članku 30 ovog zakona.

(4) Nakon što se bračni partneri, svjedoci i matičar potpišu u matičnu knjigu vjenčanih, matičar bračnim partnerima odmah izdaje izvadak iz matične knjige vjenčanih.

B) Smetnje za sklapanje braka

Članak 19 (Kad brak nije valjan)

Brak nije valjan ako nije sklopljen u svrhu zajednice života bračnih partnera.

Članak 20 (Razlozi zbog kojih brak nije valjan)

(1) Brak nije valjan ako je na njegovo sklapanje bračni partner pristao u strahu izazvanom ozbiljnom prijetnjom.

(2) Brak nije valjan ako je na njegovo sklapanje bračni partner pristao u zabludi o osobnosti drugog bračnog partnera ili o njegovoj bitnoj osobini.

(3) Zabluda o osobnosti bračnog partnera postoji kada je bračni partner mislio da zaključuje brak s jednom osobom, a zaključio je brak s drugom.

(4) Zabluda o bitnoj osobini bračnog partnera postoji kad se radi o osobini, odnosno okolnosti koja bi drugog bračnog partnera odvratila od sklapanja braka da je za nju znao, a osobito u slučaju krajnje opasne ili teške bolesti, protuprirodne navike, spolne nemoći, trudnoće žene s drugim muškarcem, nečasnog zanimanja i ranije osude zbog kaznenog djela počinjenog iz nečasnih pobuda.

Članak 21 (Prestanak ranijeg braka)

Brak se ne može sklopiti dok raniji brak ne prestane.

Članak 22 (Osobe koje ne mogu sklopiti brak)

Brak ne može sklopiti osoba koja zbog duševne bolesti, duševne nerazvijenosti ili iz drugih razloga nije sposobna za prosuđivanje.

Članak 23 (Srodnici i sklapanje braka)

(1) Brak ne mogu sklopiti među sobom: krvni srodnici u pravoj liniji, sestra i brat, sestra i brat po majci ili ocu, stric i bratična, ujak i sestričina, tetka i bratić, tetka i sestrić, i djeca braće ili sestara, kao ni djeca braće i sestara po ocu ili majci.

(2) Odredbe iz stavka 1 ovog članka primjenjuju se i na odnos potpunog posvojenja.

Članak 24 (Izjednačenje bračnog i izvanbračnog srodstva)

U pogledu uvjeta za valjanost sklapanja braka, izvanbračno srodstvo je izjednačeno s bračnim srodstvom.

Članak 25 (Osobe koje ne mogu sklopiti brak među sobom)

(1) Brak ne mogu sklopiti među sobom: svekar i snaha, zet i punica, očuh i pastorka i maćeha i pastorak, bez obzira da li je brak uslijed čijeg su sklapanja došli u ovo srodstvo prestao.

(2) Iz opravdanih razloga sud može u izvanparničnom postupku dopustiti sklapanje braka srodnicima iz stavka 1 ovog članka.

Članak 26

(Punodobnost kao uvjet za sklapanje braka)

- (1) Brak ne može sklopiti osoba koja nije navršila 18 godina života.
- (2) Iz opravdanih razloga sud može u izvanparničnom postupku dopustiti sklapanje braka malodobniku starijem od 16 godina.

C) Zabrane za sklapanje braka

Članak 27 (Brak posvojenika i posvojitelja)

- (1) Brak ne mogu sklopiti posvojenik i posvojitelj za vrijeme trajanja nepotpunog posvojenja.
- (2) Iz opravdanih razloga sud može, u izvanparničnom postupku osobama iz prethodnog stavka, na njihov zahtjev dopustiti sklapanje braka.
- (3) Brak sklopljen sukladno odredbi stavka 2 ovog članka ne može se poništiti.

Članak 28 (Brak štićenika i skrbnika)

- (1) Brak ne mogu sklopiti štićenik i skrbnik za vrijeme trajanja skrbništva.
- (2) Iz opravdanih razloga sud može, u izvanparničnom postupku osobama iz prethodnog stavka, na njihov zahtjev dopustiti sklapanje braka.
- (3) Brak sklopljen sukladno odredbi stavka 2 ovog članka ne može se poništiti.

Članak 29 (Osobna prava i dužnosti bračnih partnera)

- (1) Bračni partneri su ravnopravni u braku.
- (2) Bračni partneri su dužni jedan drugome biti vjerni, uzajamno se poštovati i pomagati.
- (3) Bračni partneri sporazumno određuju mjesto stanovanja.
- (4) Bračni partneri sporazumno i ravnopravno odlučuju o rađanju, podizanju zajedničke djece i o obavljanju poslova koji se tiču bračne, odnosno obiteljske zajednice.

Članak 30 (Sporazum bračnih partnera o prezimenu)

- (1) Bračni partneri će se sporazumjeti prilikom sklapanja braka da za prezime uzmu:
 - a) prezime jednog ili drugog bračnog partnera;
 - b) da svaki bračni partner zadrži svoje prezime;
 - c) da svaki bračni partner svom prezimenu doda prezime drugog bračnog partnera i sporazumiju se o redoslijedu;
 - d) da jedan bračni partner uzme prezime drugog bračnog partnera i tom prezimenu doda svoje prezime.
- (2) Bračni partneri su dužni da se prilikom sklapanja braka očituju o prezimenu sukladno stavku 1 ovog članka, a izjave bračnih partnera matičar će upisati u matičnu knjigu vjenčanih.

(3) Ako bračni partneri nemaju isto prezime sporazumno će odrediti prezime djeteta, a ako se o tome ne sporazumiju o prezimenu djeteta odlučit će organ skrbništva.

Članak 31 (Prestanak braka)

(1) Brak prestaje: smrću bračnog partnera, proglašenjem nestalog bračnog partnera umrlim, poništenjem i razvodom braka.

(2) Ako je nestali bračni partner proglašen umrlim, brak prestaje danom koji je po pravomoćnoj odluci suda utvrđen kao dan njegove smrti.

(3) Brak prestaje poništenjem i razvodom kad presuda suda o poništenju, odnosno razvodu braka postane pravovaljana.

Članak 32 (Poništenje braka)

Brak će se poništiti ako se utvrdi da je prilikom njegovog sklapanja postojala koja od bračnih smetnji navedenih u člancima od 19 do 26 ovog zakona.

Članak 33 (Uvjeti za poništenje braka)

(1) Poništenje braka sklopljenog u strahu, izazvanom ozbiljnom prijetnjom može tražiti samo bračni partner koji je pod utjecajem prijetnje zaključio brak. Tužba se može podnijeti u roku od jedne godine od dana kada je opasnost od izvršenja prijetnje prestala, a bračni partneri su za to vrijeme živjeli zajedno.

(2) Poništenje braka sklopljenog u zabludi može tražiti samo bračni partner koji je u zabludi pristao na brak. Tužba se može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za zabludu, a bračni partneri su za to vrijeme živjeli zajedno.

Članak 34 (Pravo na tužbu za poništenje braka)

(1) Pravo na tužbu za poništenje braka iz razloga navedenih u člancima 19 i 21 ovog zakona pripada bračnim partnerima, svakoj osobi koja ima pravni interes da brak bude poništen i organu skrbništva.

(2) Sud ne će poništiti novi brak koji je sklopljen za vrijeme trajanja ranijeg braka jednog od bračnih partnera ako je raniji brak prestao prije zaključenja glavne rasprave.

Članak 35 (Prava bračnih partnera i organa skrbništva kod poništenja braka)

(1) Pravo na tužbu za poništenje braka za vrijeme dok traje razlog iz članka 22 ovog zakona pripada bračnim partnerima i organu skrbništva.

(2) Nakon prestanka razloga iz prethodnog stavka, pravo na tužbu za poništenje braka pripada samo bračnom partneru kojem je vraćena poslovna sposobnost, odnosno koji je bio nesposoban za prosuđivanje.

(3) Tužba iz stavka 2 ovog članka se može podnijeti u roku od jedne godine od prestanka nesposobnosti za prosuđivanje, a ako je bračnom partneru oduzeta ili

ograničena poslovna sposobnost u roku od jedne godine od pravomoćnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti.

Članak 36
(Pravo na tužbu bračnih partnera i organa skrbništva)

Pravo na tužbu za poništenje braka u slučajevima iz članka 23 ovog zakona pripada bračnim partnerima i organu skrbništva.

Članak 37
(Bračni partneri i pravo na poništenje braka)

(1) Pravo na tužbu za poništenje braka u slučajevima iz članka 25 ovog zakona pripada bračnim partnerima.

(2) Sud može odbiti zahtjev za poništenje braka koji je sklopljen bez dozvole suda između srodnika po tazbini, ako utvrdi da su u vrijeme sklapanja braka postojali ili su naknadno nastali bitni razlozi zbog kojih se moglo dopustiti sklapanje braka među ovim srodnicima.

Članak 38
(Pravo na tužbu za poništenje braka)

(1) Pravo na tužbu za poništenje braka kojeg je bez dozvole suda sklopila osoba koja nije navršila 18 godina života, pripada organu skrbništva, malodobnom bračnom partneru i njegovim roditeljima samo ako nisu nedopuštenim radnjama omogućili sklapanje toga braka.

(2) Sud može odbiti tužbeni zahtjev za poništenje braka ako su u vrijeme sklapanja braka postojali ili su naknadno nastali opravdani razlozi zbog kojih se može dopustiti sklapanje braka prije punodobnosti bračnog partnera.

(3) Brak se ne može poništiti nakon što je malodobni bračni partner navršio 18 godina života, ali bračni partner koji je postao punodoban može podnijeti tužbu za poništenje braka u roku od jedne godine od punodobnosti.

D) Razvod braka

Članak 39
(Razlozi za razvod braka)

Bračni partner može tražiti razvod braka, ako su bračni odnosi teško i trajno poremećeni.

Članak 40
(Sporazumni prijedlog za razvod braka)

(1) Bračni partneri koji imaju zajedničku malodobnu ili posvojenu djecu, ili djecu nad kojom je produženo roditeljsko pravo, mogu podnijeti sporazumni prijedlog za razvod braka da se, iz razloga navedenih u članku 39 ovog zakona, razvede njihov brak.

(2) Ako jedan od bračnih partnera odustane od sporazumnog prijedloga za razvod braka, a drugi se očituje da ostaje pri prijedlogu da se brak razvede, taj prijedlog smatrat će se tužbom za razvod braka.

Članak 41 (Zadržavanje prezimena)

U slučaju razvoda braka, svaki od bračnih partnera može zadržati prezime koje je imao u vrijeme razvoda braka.

E) Mirenje bračnih partnera

Članak 42 (Pokretanje postupka mirenja bračnih partnera)

Po prijemu tužbe, odnosno sporazumnog zahtjeva za razvod braka, ako bračni partneri imaju zajedničku malodobnu ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom je produljeno roditeljsko pravo, sud će zatražiti od organa skrbništva da pokuša mirenje bračnih partnera i dostavit će mu primjerak tužbe, odnosno sporazumnog zahtjeva za razvod braka sa svim priložima.

Članak 43 (Zakazivanje ročišta za pokušaj mirenja)

(1) Organ skrbništva zakazat će ročište za pokušaj mirenja na koje će pozvati oba bračna partnera.

(2) Opunomoćenici ne mogu na ročištu za pokušaj mirenja zastupati bračne partnere niti mogu nazočiti ročištu.

Članak 44 (Ročište za pokušaj mirenja)

1) Na ročištu za pokušaj mirenja organ skrbništva pokušat će izmiriti bračne partnere, a po potrebi preporučit će im da se obrate savjetovalištim ili drugim ustanovama koje im mogu dati potreban savjet.

2) Ako na ročištu za pokušaj mirenja ne dođe do izmirenja bračnih partnera, a organ skrbništva ocijeni da bi do izmirenja moglo doći, može odrediti novo ročište.

Članak 45 (Sporazum o zaštiti, odgoju i uzdržavanju zajedničke malodobne djece)

Ako se u postupku pred organom skrbništva bračni partneri ne pomire, organ skrbništva nastojati će da se sporazume o zaštiti, odgoju i uzdržavanju zajedničke malodobne djece.

Članak 46 (Zapisnik s ročišta o pokušaju mirenja)

(1) O ročištu za pokušaj mirenja organ skrbništva će sastaviti zapisnik koji će sadržavati izjave bračnih partnera da li su se pomirili, odnosno da mirenje nije uspjelo kao i sporazum iz prethodnog članka, ako je do takvog sporazuma došlo.

(2) Zapisnik iz prethodnog stavka potpisuju stranke.

(3) Organ skrbništva dužan je u roku od dva mjeseca provesti postupak mirenja bračnih partnera i o rezultatu pokušaja mirenja dostaviti zapisnik iz prethodnog stavka sudu kojem je podnesena tužba za razvod braka.

Članak 47 **(Iznimke o zakazivanju ročišta za pokušaj mirenja)**

Iznimno, organ skrbništva nije dužan zakazati ročište za pokušaj mirenja:

- a) ako je boravište jednog od bračnih partnera nepoznato najmanje šest mjeseci;
- b) ako je jedan od bračnih partnera nesposoban za prosuđivanje;
- c) ako jedan ili oba bračna partnera žive u inozemstvu.

Članak 48 **(Povlačenje tužbe)**

Ako se u postupku pred organom skrbništva bračni partneri pomire smatrat će se da je tužba povučena.

III. GLAVA - ODNOSI RODITELJA I DJECE

A) Majčinstvo i očinstvo

Članak 49 **(Pojam majčinstva)**

Majka djeteta u smislu ovog zakona je žena koja je dijete rodila.

Članak 50 **(Pojam očinstva)**

(1) Ocem djeteta rođenog u braku ili u razdoblju do 300 dana po prestanku braka, smatra se muž majke djeteta.

(2) Ocem djeteta koje je rođeno izvan braka, smatra se osoba koja dijete prizna za svoje ili čije se očinstvo utvrdi pravomoćnom sudskom presudom.

(3) Ako je dijete rođeno u izvanbračnoj zajednici, a odluka o razvodu braka majke djeteta nije pravovaljana, ocem djeteta smatra se muškarac koji uz suglasnost s majkom djeteta prizna dijete za svoje.

Članak 51 **(Utvrđivanje majčinstva i očinstva)**

Ako se majčinstvo ili očinstvo djeteta ne može utvrditi na način kako propisuje članak 49 i članak 50 stavci 1 i 2 ovog zakona, utvrđuje se priznanjem roditelja ili sudskom odlukom.

Članak 52 (Priznavanje majčinstva i očinstva)

(1) Majčinstvo i očinstvo se može priznati u postupku pred matičarom, organom skrbništva, sudom ili zapisničarom.

(2) Primjerak zapisnika ili odluke iz stavka 1 ovog članka se bez odlaganja dostavlja matičaru mjerodavnom za upis djeteta u matičnu knjigu rođenih.

(3) Ako je dijete navršilo 16 godina i sposobno je shvatiti značenje priznanja majčinstva ili očinstva, potreban je i njegov pristanak koji daje pred organima navedenim u stavku 1 ovog članka.

Članak 53 (Priznavanja majčinstva i očinstva malodobnim osobama)

Majčinstvo i očinstvo djeteta može priznati i malodobna osoba koja je navršila 16 godina i osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost, ako su isti sposobni shvatiti značenje izjave o priznanju.

Članak 54 (Priznavanje majčinstva i očinstva poslije smrti)

(1) Majčinstvo i očinstvo se može priznati i poslije smrti djeteta samo ako je dijete ostavilo potomstvo.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1 ovog članka osobe ovlaštene ovim zakonom za podnošenje tužbe za utvrđivanje majčinstva i očinstva mogu tužbom zahtijevati da se utvrdi majčinstvo i očinstvo umrlog djeteta.

Članak 55 (Neopozivost)

Priznanje majčinstva i očinstva je neopozivo.

Članak 56 (Priznavanje očinstva prije rođenja djeteta)

(1) Očinstvo se može priznati i prije rođenja djeteta.

(2) U slučaju iz prethodnog stavka priznanje očinstva proizvodi pravni učinak ako se dijete rodi živo.

Članak 57 (Pristanak i suglasnost majke djeteta na priznanje očinstva)

(1) Za upis priznanja očinstva u matičnu knjigu rođenih potreban je pristanak majke djeteta.

(2) Ako je majka mlađa od 16 godina, ili nije živa, ili je proglašena umrlom, ili joj je oduzeta poslovna sposobnost, ili joj je boravište nepoznato najmanje tri mjeseca, suglasnost na priznanje očinstva daje organ skrbništva.

(3) Ako je dijete mlađe od 16 godina ili je starije od 16 godina ali nije sposobno shvatiti značenje priznanja, a majka iz razloga navedenih iz stavka 2 ovog članka ne može dati pristanak, suglasnost na priznanje očinstva daje organ skrbništva.

Članak 58 **(Postupanje matičara kod priznanja očinstva)**

(1) Kada primi izjavu, ili zapisnik o priznanju očinstva, ili oporuku uz koju nije priložena izjava majke o pristanku na priznanje očinstva, matičar mjerodavan za upis rođenja djeteta će odmah pozvati majku da u roku od 15 dana da ovu izjavu.

(2) Ako je za priznanje potreban pristanak djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva, matičar će od mjerodavnog organa skrbništva odmah zatražiti da u roku od 15 dana dostavi izjavu o pristanku djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva.

Članak 59 **(Obavješćivanje o priznavanju majčinstva i očinstva)**

(1) Osobu koja je priznala majčinstvo ili očinstvo, matičar je dužan obavijestiti da li je dobiven pristanak, odnosno suglasnost iz članaka 57 i 58 ovog zakona.

(2) Ako pristanak, odnosno suglasnost iz stavka 1 ovog članka nisu dani u predviđenom roku, osoba koja je priznala majčinstvo ili očinstvo može pokrenuti sudski postupak za utvrđivanje majčinstva ili očinstva u rokovima određenim u člancima od 60 do 65 ovog zakona.

B) Utvrđivanje majčinstva i očinstva sudskom odlukom

Članak 60 **(Tužba radi utvrđivanja)**

(1) Tužbu radi utvrđivanja majčinstva i očinstva dijete može podnijeti do navršene 25. godine života.

(2) Ako je dijete malodobno ili poslovno nesposobno tužbu u njegovo ime podnosi majka, odnosno otac, ako vrše roditeljsko pravo, odnosno skrbnik uz suglasnost organa skrbništva.

(3) Tužbu iz stavka 1 ovog članka može podnijeti i malodobno dijete, ako je steklo poslovnu sposobnost prije punodobnosti.

Članak 61 **(Tužba žene koja sebe smatra majkom djeteta)**

Žena koja sebe smatra majkom djeteta, a nije upisana u matičnu knjigu rođenih kao biološka majka, može podnijeti tužbu za utvrđivanje majčinstva u roku od jedne godine od dana saznanja da nije upisana u matičnu knjigu rođenih kao biološka majka, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta, odnosno i prije punodobnosti djeteta, ako je malodobno dijete steklo poslovnu sposobnost prije punodobnosti.

Članak 62
(Tužba muškarca koji sebe smatra ocem djeteta)

Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva u roku od jedne godine od dana saznanja za rođenje djeteta, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta, odnosno i prije punodobnosti djeteta, ako je malodobno dijete steklo poslovnu sposobnost prije punodobnosti.

Članak 63
(Rokovi za podnošenje tužbe radi utvrđivanja očinstva)

(1) Majka djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva do 18. godine života djeteta.

(2) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva u roku od jedne godine od prijama obavijesti o tome da nije dobiven pristanak majke i djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva iz članka 57 ovog zakona, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta, odnosno i prije punodobnosti djeteta, ako je malodobno dijete steklo poslovnu sposobnost prije punodobnosti.

Članak 64
(Postupanje organa skrbništva)

(1) Organ skrbništva može podnijeti tužbu radi utvrđivanja majčinstva i očinstva.

2) Tužba iz stavka 1 ovog članka može se podnijeti do navršene 18. godine života djeteta, odnosno i prije punodobnosti djeteta, ako je malodobno dijete steklo poslovnu sposobnost prije punodobnosti.

Članak 65
(Tužba protiv zakonskih zastupnika umrlih osoba)

(1) Poslije smrti osobe za koju se smatra da je majka, odnosno otac djeteta, tužba radi utvrđivanja majčinstva ili očinstva se podnosi protiv zakonskih nasljednika umrle osobe.

(2) Tužba iz stavka 1 ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od smrti osobe za koju se tvrdi da je majka, odnosno otac djeteta, odnosno jedne godine od pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju.

C) Oспорavanje majčinstva i očinstva

Članak 66
(Oспорavanje majčinstva i očinstva od djeteta)

(1) Dijete može osporavati da mu je majka ili otac osoba koja je u matičnu knjigu rođenih upisana kao njegova majka ili otac, izuzev u slučaju kada je majčinstvo ili očinstvo utvrđeno pravomoćnom sudskom presudom.

(2) Tužbu iz prethodnog stavka dijete može podnijeti do navršene 25. godine života.

(3) U ime djeteta koje je malodobno ili nad kojim roditelj ostvaruje roditeljsku skrb nakon punodobnosti, tužbu iz stavka 1 ovog članka podnosi skrbnik za poseban slučaj postavljen za tu parnicu.

Članak 67 (Osporavanje majčinstva)

(1) Žena koja je u matičnu knjigu rođenih upisana kao majka djeteta može osporavati majčinstvo.

(2) Tužbu iz stavka 1 ovog članka žena može podnijeti u roku od jedne godine od saznanja za činjenicu koja isključuje njezino majčinstvo, a najkasnije do navršene 10. godine života djeteta.

(3) Žena koja sebe smatra majkom djeteta može osporavati majčinstvo ženi koja je u matičnu knjigu rođenih upisana kao majka, ako istodobno traži da se utvrdi njezino majčinstvo.

(4) Tužbu iz stavka 3 ovog članka, žena može podnijeti u roku od jedne godine od saznanja da je majka djeteta, a najkasnije do navršene 10. godine života djeteta.

(5) Ako je ženi oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja majčinstva iz stavaka 2 i 4 ovog članka, može podnijeti njezin skrbnik uz odobrenje organa skrbništva.

Članak 68 (Osporavanje očinstva)

(1) Muž majke može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u razdoblju do 300 dana od prestanka braka, ako smatra da mu nije otac.

(2) Ako je mužu potpuno oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja iz stavka 1 ovog članka, može podnijeti njegov skrbnik uz odobrenje organa skrbništva.

(3) Tužba iz stavaka 1 i 2 ovog članka se može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za činjenicu koja dovodi u sumnju očinstvo, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 69 (Osporavanje očinstva od majke djeteta)

(1) Majka može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u razdoblju do 300 dana od dana prestanka braka.

(2) Ako je majci oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja očinstva može podnijeti njezin skrbnik uz odobrenje organa skrbništva.

(3) Tužba iz stavaka 1 i 2 ovog članka, može se podnijeti u roku od jedne godine od rođenja djeteta.

Članak 70 (Osporavanje očinstva od muškarca koji sebe smatra ocem djeteta)

(1) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta rođenog u braku ili u razdoblju do 300 dana od dana prestanka braka može osporavati očinstvo mužu majke djeteta ako je živio u zajednici s majkom djeteta u vrijeme začeća djeteta ili je zajednicu života s njom zasnovao prije rođenja djeteta, pod uvjetom da istom tužbom traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

(2) Tužba za osporavanje očinstva iz stavka 1 ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za rođenje djeteta a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 71 **(Tužba za osporavanje i priznanje očinstva)**

(1) Muškarac koji je priznao očinstvo, a kasnije saznao za činjenicu koja isključuje njegovo očinstvo, može podnijeti tužbu za osporavanje svog očinstva.

(2) Tužba iz prethodnog stavka može se podnijeti u roku od jedne godine po saznanju za okolnosti koje bi isključivale očinstvo, a najkasnije u roku od pet godina od davanja izjave o priznavanju očinstva.

Članak 72 **(Tužba za osporavanje i istodobno utvrđivanje očinstva)**

(1) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može tužbom osporavati očinstvo muškarcu koji je to dijete priznao za svoje, ako istodobno traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

(2) Tužba iz stavka 1 ovog članka se može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja činjenice za priznanje očinstva u matičnu knjigu rođenih.

Članak 73 **(Majčinstvo i očinstvo koje se ne može osporavati)**

(1) Nije dopušteno osporavanje majčinstva i očinstva utvrđenog pravomoćnom sudskom odlukom.

(2) Nije dopušteno osporavanje majčinstva i očinstva poslije smrti djeteta.

D) Utvrđivanje i osporavanje očinstva djeteta začeto medicinski potpomognutom oplodnjom

Članak 74 **(Očinstvo djeteta začeto medicinski potpomognutom oplodnjom)**

Nije dopušteno u sudskom postupku utvrđivati ili osporavati majčinstvo i očinstvo djeteta koje je začeto medicinski potpomognutom oplodnjom.

Članak 75 **(Osporavanje majčinstva djetetu rođenom medicinski potpomognutom oplodnjom)**

(1) Iznimno, žena koja je rodila dijete začeto iz jajne stanice druge žene, može osporavati svoje majčinstvo ako je u postupku medicinski potpomognute oplodnje dijete začeto bez njezine pismene suglasnosti.

(2) Muž majke može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u razdoblju do 300 dana od dana prestanka braka, ako je u postupku medicinski potpomognute oplodnje dijete začeto sjemenom drugog muškarca bez pismene suglasnosti muža.

(3) Tužba radi osporavanja majčinstva, odnosno očinstva može se podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za začće djeteta na način iz stavaka 1 i 2 ovog članka, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

IV. GLAVA - POSVOJENJE

Članak 76 (Pojam posvojenja)

(1) Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravne zaštite djece bez roditelja ili bez odgovarajućeg roditeljske skrbi, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički odnos.

(2) Posvojenje se može zasnovati kao nepotpuno i potpuno.

Članak 77 (Pravo djeteta)

Dijete ima pravo znati da je posvojeno.

A) Uvjeti za zasnivanje posvojenja

Članak 78 (Ograničenja kod posvojenja)

(1) Posvojenje se može zasnovati samo ako je u interesu posvojenika.

(2) Ne može se posvojiti srodnik po krvi u pravoj liniji, ni brat ni sestra.

(3) Skrbnik ne može posvojiti svog štićenika dok ga organ skrbništva ne razriješi dužnosti skrbnika.

Članak 79 (Posvojenje novorođenčeta)

(1) Ne može se posvojiti dijete dok ne prođe tri mjeseca od njegovog rođenja.

(2) Ne može se posvojiti dijete malodobnih roditelja. Iznimno ovo se dijete može posvojiti po isteku jedne godine od dana rođenja, ako nema izgleda da će se podizati u obitelji roditelja, odnosno drugih bližih srodnika.

(3) Dijete čiji su roditelji nepoznati može se posvojiti po isteku tri mjeseca od njegovog napuštanja.

Članak 80 (Uvjeti u pogledu državljanstva posvojitelja)

(1) Posvojitelj može biti državljanin Bosne i Hercegovine.

(2) Posvojitelj može biti i strani državljanin ako za to postoje osobito opravdani razlozi, odnosno ako je posvojenje u najboljem interesu za dijete, i ako dijete ne može biti posvojeno u Bosni i Hercegovini.

(3) Posvojenje iz stavka 2 ovog članka ne može se zasnovati bez prethodnog odobrenja organa skrbništva.

Članak 81 (Starosna dob posvojitelja)

(1) Posvojiti može osoba koja je u životnoj dobi od 25 do 45 godina i da je starija od posvojenika najmanje 18 godina.

(2) Posvojitelji koji zajednički usvajaju isto dijete, mogu ga posvojiti i ako samo jedno od njih ispunjava uvjete iz stavka 1 ovog članka.

(3) Ako postoje osobno opravdani razlozi posvojitelj može biti i osoba starija od 45 godina, ali dobna razlika između posvojitelja i posvojenika ne smije biti veća od 45 godina.

Članak 82 (Uvjeti u pogledu osobe kao posvojitelja)

(1) Posvojiti ne može osoba:

- a) kojoj je oduzeto roditeljsko pravo,
- b) kojoj je ograničena ili oduzeta poslovna sposobnost,
- c) koja ne pruža dovoljno sigurnosti da će pravilno ostvarivati roditeljsku skrb.

(2) Posvojiti ne može ni osoba kod čijeg bračnog partnera postoji jedan od razloga iz stavka 1 ovog članka.

Članak 83 (Posvojenje s pristankom roditelja)

(1) Za posvojenje je potreban pristanak oba roditelja ili jednog roditelja djeteta, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Pristanak roditelja mora biti izričit u odnosu na vrstu posvojenja.

Članak 84 (Posvojenje bez pristanka roditelja)

Za posvojenje nije potreban pristanak roditelja posvojenika:

- a) kojem je oduzeto roditeljsko pravo,
- b) koji ne živi s djetetom, a tri mjeseca je u većoj mjeri zapustio skrb o djetetu,
- c) koji je malodoban, a nije sposoban shvatiti značenje posvojenja,
- d) kome je ograničena ili oduzeta poslovna sposobnost,
- e) kojem je boravište nepoznato najmanje šest mjeseci, a u tom razdoblju se ne brine za dijete.

Članak 85 (Posvojenje uz pristanak skrbnika)

(1) Za posvojenje djeteta pod skrbništvom potreban je pristanak skrbnika, izuzev ako pristanak daje malodobni roditelj.

(2) Ako je skrbnik osoba zaposlena u organu skrbništva, pristanak za posvojenje daje skrbnik za poseban slučaj.

Članak 86 (Posebni uvjeti za potpuno posvojenje)

- (1) Potpuno se može posvojiti dijete do 10. godine života.
- (2) Potpuno mogu posvojiti dijete bračni partneri zajednički, te maćeha ili očuh djeteta koje se usvaja.
- (3) Izvanbračni partneri koji žive u izvanbračnoj zajednici najmanje pet godina mogu potpuno posvojiti dijete ako za to postoje osobito opravdani razlozi.

Članak 87 (Posebni uvjeti za nepotpuno posvojenje)

- (1) Nepotpuno se može posvojiti dijete do navršene 18. godina života.
- (2) Za posvojenje djeteta starijeg od 10 godina potreban je njegov pristanak.
- (3) Nepotpuno mogu posvojiti bračni partneri zajednički, jedan bračni partner uz pristanak drugog i maćeha ili očuh djeteta koje se posvaja.
- (4) Osoba koja nije u braku i izvanbračni partneri koji žive u izvanbračnoj zajednici koja traje najmanje pet godina mogu nepotpuno posvojiti dijete ako za to postoje osobito opravdani razlozi.

B) Postupak zasnivanja posvojenja

Članak 88 (Mjerodavnost organa skrbništva)

- (1) Za vođenje postupka zasnivanja posvojenja mjerodavan je organ skrbništva po mjestu prebivališta, odnosno boravišta djeteta, ako se njegovo prebivalište ne može utvrditi.
- (2) Osoba koja želi posvojiti dijete podnosi zahtjev organu skrbništva.
- (3) U postupku zasnivanja posvojenja djeteta isključena je javnost.

Članak 89 (Utvrđivanje ispunjavanja uvjeta za zasnivanje posvojenja)

- (1) Organ skrbništva, na osnovi priloženih, odnosno po službenoj dužnosti pribavljenih dokaza, utvrđuje da li su ispunjeni uvjeti za zasnivanje posvojenja propisanih ovim zakonom.
- (2) Organ skrbništva, po službenoj dužnosti pribavlja mišljenje o postojanju uvjeta i podobnosti osobe koja želi posvojiti dijete od organa skrbništva prema prebivalištu te osobe, i drugih odgovarajućih organizacija i stručnjaka (socijalni radnik, psiholog, liječnik, pedagog i drugi).

Članak 90 (Pristanak za posvojenje)

(1) U postupku zasnivanja posvojenja roditelj djeteta, bračni partner osobe koja namjerava posvojiti dijete i dijete daju svoj pristanak za posvojenje pred organom skrbništva koji vodi postupak ili pred organom skrbništva svog prebivališta, odnosno boravišta, ako se prebivalište ne može utvrditi.

(2) Ako je pristanak dan pred organom skrbništva koji ne vodi postupak zasnivanja posvojenja, ovaj organ će ovjereni zapisnik odmah dostaviti organu koji vodi postupak.

(3) Dijete svoj pristanak na posvojenje daje bez nazočnosti roditelja i osobe koja ga želi posvojiti.

Članak 91

(Pristanak na posvojenje prije pokretanja postupka)

(1) Roditelj svoj pristanak na posvojenje može dati i prije pokretanja postupka zasnivanja posvojenja, ali tek kada dijete navrší tri mjeseca života.

(2) Organ skrbništva će upoznati roditelja s pravnim posljedicama njegovog pristanka i posvojenja prije nego on da pristanak na posvojenje.

(3) Pristanak se daje na zapisnik, a ovjereni prijepis zapisnika uručuje se roditelju.

(4) Roditelj čiji pristanak na posvojenje djeteta nije potreban, kao i roditelj koji je pristao da dijete posvoje njemu nepoznati posvojitelji, nije stranka u postupku.

Članak 92

(Upozorenje na obveze i upoznavanje s pravnim posljedicama posvojenja)

(1) U postupku zasnivanja posvojenja organ skrbništva upozorit će posvojitelje na obveze iz članka 77 ovog zakona.

(2) U postupku zasnivanja posvojenja organ skrbništva upoznat će roditelje djeteta, posvojitelje i dijete starije od 10 godina s pravnim posljedicama posvojenja.

Članak 93

(Smještaj budućeg posvojenika u obitelj)

(1) Prije donošenja rješenja o zasnivanju posvojenja organ skrbništva će, bez naknade, smjestiti dijete u obitelj budućeg posvojitelja na razdoblje od šest mjeseci ili kraće ako je to u interesu djeteta.

(2) Za vrijeme trajanja smještaja iz stavka 1 ovog članka dijete će biti pod osobnim nadzorom organa skrbništva kako bi se utvrdilo da li je posvojenje u njegovom najboljem interesu.

Članak 94

(Rješenje o zasnivanju posvojenja)

(1) U izreci rješenja o zasnivanju posvojenja organ skrbništva navodi: osobno ime posvojenika, nadnevak i mjesto rođenja, državljanstvo posvojenika, osobno ime jednog roditelja, matični broj i državljanstvo posvojitelja, vrstu posvojenja i novo osobno ime posvojenika.

(2) Protiv rješenja o zasnivanju posvojenja stranka može podnijeti žalbu u roku od osam dana od dana njegovog prijama.

(3) Posvojenje je zasnovano kada rješenje o zasnivanju postane pravomoćno.

(4) Organ skrbništva dužan je pravomoćno rješenje o zasnivanju posvojenja odmah dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih.

Članak 95 (Evidencija o posvojenoj djeci)

- (1) Organ skrbništva vodi spis predmeta o posvojenoj djeci.
- (2) Podatci o posvojenju službena su tajna.
- (3) Uvid u spis predmeta o posvojenju dopustit će se punodobnom posvojeniku, posvojitelju i roditelju djeteta koji je dao pristanak za posvojenje, sukladno članku 83 ovog zakona.
- (4) Organ skrbništva će dopustiti uvid u spis predmeta malodobnom posvojeniku ukoliko utvrdi da je u njegovom interesu.
- (5) Uvid u spis predmeta ne će se dopustiti roditelju kojem je oduzeto roditeljsko pravo, niti roditelju koji je pristao da dijete posvoje njemu nepoznati posvojitelji.
- (6) Gradonačelnik Brčko distrikta BiH će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti uputu o načinu i vođenju evidencije o osobama koje su posvojene na prijedlog Odjela za zdravstvo i ostale usluge – Pododjela za socijalnu skrb.

C) Prava i dužnosti iz potpunog posvojenja

Članak 96 (Potpuno posvojenje)

- (1) Potpunim posvojenjem se između posvojitelja i njegovih srodnika s jedne strane i posvojenika i njegovih potomaka s druge strane, zasniva neraskidivi odnos srodstva, jednak krvnom srodstvu.
- (2) U matičnu knjigu rođenih posvojitelji se upisuju kao roditelji posvojenika.

Članak 97 (Prestanak međusobnih prava i dužnosti)

Potpunim posvojenjem prestaju međusobna prava i dužnosti posvojenika i njegovih krvnih srodnika, izuzev ako dijete posvoji maćeha ili očuh.

Članak 98 (Određivanje osobnog imena posvojenika)

- (1) Posvojitelji sporazumno određuju ime posvojeniku.
- (2) Posvojenik dobiva zajedničko prezime posvojitelja. Ako posvojitelji nemaju zajedničko prezime, sporazumno će odrediti prezime posvojenika.
- (3) Ako se ne postigne sporazum iz stavaka 1 i 2 ovog članka, o osobnom imenu posvojenika će odlučiti organ skrbništva.

Članak 99 (Ograničenje prava na osporavanje i utvrđivanje majčinstva i očinstva)

Osporavanje i utvrđivanje majčinstva i očinstva nije dopušteno nakon zasnivanja potpunog posvojenja.

D) Prava i dužnosti iz nepotpunog posvojenja

Članak 100 (Nepotpuno posvojenje)

(1) Nepotpunim posvojenjem nastaju između posvojitelja, s jedne strane, te posvojenika i njegovih potomaka s druge strane, prava i dužnosti koja prema zakonu postoje između roditelja i djece, izuzev ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Nepotpuno posvojenje ne utječe na prava i dužnosti posvojenika prema njegovim roditeljima i drugim srođnicima.

Članak 101 (Određivanje osobnog imena kod nepotpunog posvojenja)

(1) Posvojitelji mogu odrediti ime posvojeniku.

(2) Posvojenik dobiva prezime posvojitelja, izuzev ako posvojitelj odluči da posvojenik zadrži svoje prezime ili da svom prezimenu doda prezime posvojitelja.

(3) Za promjenu osobnog imena potreban je pristanak posvojenika starijeg od 10 godina.

Članak 102 (Ograničenje ili isključenje iz prava nasljeđivanja)

Posvojitelj može posvojenika ograničiti ili isključiti iz prava nasljeđivanja, pod uvjetima predviđenim u Zakonu o nasljeđivanju.

E) Raskid nepotpunog posvojenja

Članak 103 (Uvjeti za raskid nepotpunog posvojenja)

Nepotpuno posvojenje može raskinuti organ skrbništva po službenoj dužnosti ili na prijedlog posvojitelja, ako utvrdi da to zahtijevaju opravdani interesi malodobnog posvojenika.

Članak 104 (Zahtjev za raskid nepotpunog posvojenja)

O raskidu nepotpunog posvojenja organ skrbništva može odlučiti i na pojedinačan ili zajednički zahtjev posvojitelja i punodobnog posvojenika, ako utvrdi da za to postoje opravdani razlozi.

Članak 105 (Uzdržavanje kod raskida nepotpunog posvojenja)

(1) Ako malodobni posvojenik nema krvnih srođnika koji su ga po zakonu dužni uzdržavati ili ga oni nisu u stanju uzdržavati, organ skrbništva može rješenjem o raskidu posvojenja obvezati posvojitelje da uzdržavaju posvojenika.

(2) Ako posvojitelj nije sposoban za rad i nema dovoljno sredstava za život, organ skrbništva može rješenjem o raskidu posvojenja obvezati punodobnog posvojenika da izdržava posvojitelja, uzimajući u obzir i razloge koji su doveli do raskida posvojenja.

(3) Rješenjem iz stavaka 1 i 2 ovog članka, uzdržavanje se može odrediti najdulje do jedne godine.

Članak 106

(Pravne posljedice pravomoćnog rješenja o raskidu posvojenja)

(1) Posvojenje prestaje kada rješenje o raskidu posvojenja postane pravomoćno.

(2) U slučaju raskida posvojenja posvojenik može zadržati prezime posvojitelja.

(3) Rješenje o raskidu posvojenja organ skrbništva dužan je u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih.

V. GLAVA - PRAVA I DUŽNOSTI RODITELJA I DJECE

A) Prava i dužnosti djeteta

Članak 107

(Pravo djeteta na skrb)

(1) Dijete ima pravo na skrb o životu, zdravlju i razvoju osobnosti.

(2) Dijete ima pravo živjeti s roditeljima. Ako ne živi s oba roditelja ili s jednim roditeljem, pravo je djeteta da redovito održava osobne odnose i neposredne kontakte s roditeljem s kojim ne živi. Dijete ima pravo održavati osobne odnose i neposredne kontakte i s bakom i djedom.

(3) Dijete ima pravo na zaštitu od nezakonitog miješanja u njegovu privatnost i obitelj.

Članak 108

(Pravo na izražavanje i uvažavanje vlastitog mišljenja)

(1) Dijete ima pravo na izražavanje i uvažavanje vlastitog mišljenja sukladno s njegovim uzrastom i zrelosti.

(2) Pravo je djeteta da traži zaštitu svojih prava pred mjerodavnim organom.

(3) Dijete ima pravo na posebnog skrbnika u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

(4) Posebnog skrbnika imenuje organ skrbništva. U slučajevima u kojima je za zaštitu prava djeteta mjerodavan organ skrbništva, posebnog skrbnika imenuje sud.

Članak 109

(Pravo na naobrazbu, izbor škole i zanimanje)

(1) Dijete ima pravo na: naobrazbu, izbor škole i zanimanje, sukladno sa svojim sposobnostima i sklonostima.

(2) Dijete ima pravo na zaposlenje koje nije štetno za njegovo zdravlje i njegov razvoj.

Članak 110
(Pravo na zaštitu od svih oblika nasilja)

Dijete u obitelji ima pravo na zaštitu od svih oblika nasilja, zlorabe, zapostavljanja i zanemarivanja.

Članak 111
(Dužnosti djeteta)

- (1) Dijete je dužno poštovati roditelje i ostale članove obitelji.
- (2) Dužnost djeteta je da pomaže roditeljima.

B) Roditeljska skrb

Članak 112
(Pojam roditeljske skrbi)

- (1) Roditeljska skrb je skup odgovornosti, dužnosti i prava roditelja koji imaju za cilj zaštitu osobnih i imovinskih prava i interesa.
- (2) Roditeljska skrb ostvaruje se u najboljem interesu djeteta.

Članak 113
(Odgovornost roditelja)

- (1) Roditelji su zajednički i ponajprije odgovorni za razvoj i odgoj djeteta.
- (2) Roditelji trebaju osigurati zaštitu djeteta koja je nužna za njegovu dobrobit.

Članak 114
(Ograničenje i oduzimanje roditeljske skrbi)

- (1) Ograničenje i oduzimanje roditeljske skrbi je moguće odlukom mjerodavnog organa, iz razloga i na način propisan ovim zakonom.
- (2) Roditelj se ne može odreći roditeljske skrbi.

Članak 115
(Upoznavanje djeteta s njegovim pravima)

Roditelji su obvezni i odgovorni upoznati dijete s njegovim pravima i omogućiti mu njihovo ostvarenje.

Članak 116
(Sporazum o određivanju osobnog imena djeteta)

- (1) Roditelji sporazumno određuju osobno ime djeteta.
- (2) Ako ne postignu sporazum iz stavka 1 ovog članka o osobnom imenu djeteta odlučit će organ skrbništva.

Članak 117

(Dužnosti roditelja)

(1) Roditelji su dužni skrbiti se o životu i zdravlju djeteta.

(2) Roditelji su dužni čuvati dijete, zadovoljiti njegove potrebe i štiti ga od svih oblika poroka i prijestupa: droga, alkohol, skitničarenje, razbojništvo, krađa, prostitucija, prosjačenje, kao i svih oblika malodobničke delikvencije, te nasilja, ozljeda, ekonomske eksploatacije, seksualne zloporabe i svih drugih asocijalnih pojava.

(3) Radi zaštite interesa djeteta roditelji su dužni sukladno uzrastu i zrelosti djeteta kontrolirati njegovo ponašanje.

Članak 118 (Sadržaj odgoja djeteta)

Roditelji imaju dužnost i pravo odgajati dijete u duhu mira, dostojanstva, tolerancije, slobode, ravnopravnosti i solidarnosti, a sukladno uzrastu i zrelosti djeteta, unapređivati njegovo pravo i odgovornost na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti.

Članak 119 (Naobrazba djece)

(1) Roditelji imaju dužnost i pravo skrbiti se o naobrazbi svoje djece. Naobrazba treba biti usmjerena na razvoj osobnosti djeteta i njegovih psihofizičkih sposobnosti, na poštovanje prava i osnovnih sloboda čovjeka, na pripremanje djeteta za odgovornost života u društvu, te poštovanje prirodnog okoliša.

(2) Roditelji su dužni skrbiti se o redovitom osnovnom i srednjem školovanju djeteta.

(3) Roditelji su dužni prema svojim mogućnostima i prema sposobnostima djeteta skrbiti se i o njegovoj visokoj naobrazbi.

Članak 120 (Zastupanje djece)

(1) Dužnost i pravo roditelja je zastupanje djeteta, izuzev ako je ovim zakonom drugačije određeno.

(2) Malodobnik koji je navršio 16 godina može sam sklapati pravne poslove kojima stječe prava, ako zakon ne određuje drugačije. Pravne poslove kojima raspolaže imovinom ili preuzima obveze malodobnik može sklapati samo uz suglasnost roditelja.

(3) Malodobnik koji radom ostvaruje prihode može raspolagati osobnim dohotkom i zaradom i pri tome dužan je doprinositi za svoje uzdržavanje, odgoj i naobrazbu.

(4) Ako se malodobnom djetetu treba nešto uručiti ili priopćiti to se može pravomoćno učiniti jednom ili drugom roditelju, a ako roditelji ne žive zajedno onom roditelju s kojim dijete živi.

Članak 121 (Uzdržavanje djece)

(1) Roditelji imaju dužnost i pravo uzdržavati dijete sukladno odredbama ovog zakona.

(2) Dužnost je roditelja da djetetu osiguraju životne uvjete potrebne za njegov razvoj.

Članak 122 (Upravljanje imovinom djeteta)

Dužnost i pravo roditelja je da sukladno s odredbama ovog zakona upravljaju imovinom djeteta do njegove punodobnosti.

Članak 123 (Pravo življenja s djetetom)

(1) Roditelji imaju pravo živjeti sa svojim djetetom, izuzev ako to nije u interesu djeteta.

(2) Ako ne žive s djetetom, oba roditelja su dužna održavati osobne odnose i neposredne kontakte s djetetom i poštovati veze djeteta s drugim roditeljem, ukoliko sud ne odredi drugačije.

Članak 124 (Skrb o djetetu)

(1) Roditelji se zajednički, sporazumno i ravnopravno skrbe o djetetu, izuzev ako je drugačije uređeno ovim zakonom.

(2) O djetetu se skrbi samo jedan roditelj, kao samohrani roditelj, pod uvjetom da je drugi roditelj umro, proglašen umrlim, nepoznatog boravišta najmanje šest mjeseci, ako mu je oduzeta roditeljska skrb i ako mu je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost.

(3) U slučaju spora između roditelja o ostvarivanju roditeljske skrbi, odluku donosi organ skrbništva na čijem području dijete ima prebivalište.

Članak 125 (Skrb jednog roditelja)

(1) Ako roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici, roditeljsku skrb ostvaruje roditelj s kojim dijete živi. U slučaju kada je roditelj spriječen skrbiti se o djetetu, nepoznatog boravišta, dulje ne izvršava obvezu uzdržavanja ili je nedostupan, roditelj s kojim dijete živi samostalno odlučuje o zaštiti osobnih, imovinskih i drugih interesa djeteta i nije potrebna suglasnost drugog roditelja.

(2) Roditelj s kojim dijete ne živi ima pravo biti informiran od drugog roditelja o bitnim stvarima koje se tiču života djeteta. Ako se ne slaže s nekim postupkom ili mjerom drugog roditelja može se obratiti organu skrbništva koji će o tome odlučiti.

(3) Ako su oba roditelja nesposobna ili spriječena skrbiti se o djetetu, organ skrbništva će odlučiti o smještaju djeteta u drugu obitelj ili u ustanovu.

(4) U odluci iz stavka 3 ovog članka, organ skrbništva odlučuje o odgovornostima, pojedinim dužnostima i pravima svakog roditelja prema djetetu.

(5) Roditelj s kojim dijete živi mora prethodno i pravodobno obavijestiti organ skrbništva i drugog roditelja o promjeni prebivališta ili boravišta koja utječu na obavljanje dužnosti drugog roditelja.

Članak 126

(Izmjena odluke o skrbi djeteta)

Ako to zahtijevaju promijenjene okolnosti, sud će, po tužbi jednog od roditelja ili na zahtjev organa skrbništva, donijeti novu odluku o skrbi djeteta.

Članak 127

(Skrb o djetetu u slučaju smrti roditelja)

(1) U slučaju smrti roditelja s kojim je dijete živjelo, ili je čuvanje i odgoj djeteta povjerio drugoj osobi, organ skrbništva će odlučiti o daljnjoj skrbi o djetetu.

(2) Ako se dijete bez pravne osnove nalazi kod druge osobe koja sprečava roditelja da ostvaruje roditeljsku skrb, sud će po tužbi roditelja ili organa skrbništva odlučiti o daljnjoj skrbi o djetetu.

(3) Postupak u slučajevima iz stavaka 1 i 2 ovog članka je žuran.

Članak 128

(Održavanje osobnih odnosa s djetetom)

(1) Održavanje osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem s kojim ne živi uredit će organ skrbništva.

(2) U donošenju odluke iz stavka 1 ovog članka organ skrbništva će uvažiti sporazum roditelja, ako je u najboljem interesu djeteta.

(3) Održavanje osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem se može ograničiti ili zabraniti samo radi zaštite interesa djeteta.

(4) Organ skrbništva će donijeti odluku o prestanku ograničenja ili zabrane održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem ako je to u interesu djeteta.

(5) Ako to zahtijeva interes djeteta, sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog roditelja djeteta ili organa skrbništva zabraniti roditelju koji ne živi s djetetom da se neovlašteno približava djetetu i uznemiruje ga. Rješenje o zabrani približavanja djetetu sud dostavlja organu skrbništva i Policiji Brčko distrikta BiH koja je dužna u slučaju potrebe intervenirati i pružiti asistenciju.

Članak 129

(Povjeravanje djeteta)

(1) Oba roditelja ili roditelj koji se sam skrbi o djetetu, mogu privremeno povjeriti čuvanje i odgoj djeteta ustanovi ili osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika uz prethodnu suglasnost organa skrbništva.

(2) Ako osoba iz stavka 1 ovog članka ne ispunjava uvjete za skrbnika, o povjeravanju, čuvanju i odgoju djeteta će odlučiti organ skrbništva.

Članak 130

(Smještaj djeteta)

(1) Na zahtjev jednog ili oba roditelja ili po službenoj dužnosti organ skrbništva može odlučiti o smještaju djeteta i povjeravanju njegovog čuvanja i odgoja drugoj osobi ili ustanovi, ako je to potrebno radi zaštite najboljeg interesa djeteta.

(2) Odluku iz stavka 1 ovog članka organ skrbništva će donijeti bez pristanka roditelja ako su oni nenazočni, spriječeni ili nesposobni skrbiti se o djetetu, a nisu povjerali čuvanje i odgoj djeteta osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika.

(3) Smještaj, čuvanje i odgoj djeteta određeni sukladno stavku 2 ovog članka mogu trajati dok to zahtijeva interes djeteta.

(4) Žalba na odluku iz stavka 2 ovog članka ne odlaže njezino izvršenje.

Članak 131 (Održavanje osobnih odnosa unučeta s bakom i djedom)

(1) Na prijedlog bake i djeda ili djeteta, organ skrbništva će odrediti način održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s bakom i djedom, izuzev ako to nije u interesu djeteta.

(2) Na prijedlog roditelja koji ne živi s djetetom organ skrbništva će odlučiti i o održavanju osobnih odnosa i neposrednih kontakata između djece koja ne žive sa istim roditeljem.

(3) Ako je to u interesu djeteta organ skrbništva može odlučiti o održavanju osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim osobama.

(4) U donošenju odluke iz stavaka 1, 2 i 3 ovog članka, organ skrbništva će utvrditi najbolji interes djeteta.

Članak 132 (Upoznavanje djeteta)

(1) U svim postupcima u kojima se odlučuje o roditeljskoj skrbi i povjeravanju, čuvanju i odgoju djeteta, mjerodavni organ treba dati djetetu potreban savjet, upoznati ga s okolnostima bitnim za odlučivanje i omogućiti mu da izrazi svoje mišljenje o tim okolnostima.

(2) Mišljenje djeteta će se uzeti u obzir sukladno s njegovim uzrastom i zrelosti.

C) Zaštita prava i interesa djeteta

Članak 133 (Zaštita osobnih prava i interesa djeteta)

(1) Organ skrbništva dužan je po službenoj dužnosti poduzeti potrebne mjere radi zaštite prava i najboljih interesa djeteta, a na osnovi neposrednih saznanja i obavijesti.

(2) Obavijest o povredi djetetovih prava, a osobito o nasilju, zlostavljanju, spolnim zloporabama i zanemarivanju djeteta, dužni su bez odlaganja dostaviti organu skrbništva svi organi, organizacije i fizičke osobe.

(3) Sud pred kojim je pokrenut prekršajni ili kazneni postupak u svezi s povredom prava djeteta, dužan je o tome obavijestiti organ skrbništva i dostaviti pravomoćnu odluku donesenu u tom postupku.

(4) Pomoć organu skrbništva u poduzimanju mjera iz stavka 1 ovog članka po službenoj dužnosti pruža Policija Brčko distrikta BiH.

(5) Prije poduzimanju mjera iz stavka 1 ovog članka organ skrbništva će o okolnostima bitnim za odlučivanje saslušati malodobno dijete, ako je ono u stanju

shvatiti o čemu se radi. Mišljenje malodobnog djeteta će se posebno uvažiti i cijeliti u slučaju poduzimanju mjera kojim se dijete odvajaju od roditelja.

(6) Postupak iz prethodnih stavaka je žuran.

(7) Žalba na rješenje ne odlaže izvršenje.

Članak 134

(Upozorenje na propuste i pružanje pomoći)

(1) Organ skrbništva će upozoriti roditelje na propuste o skrbi o djetetu i pomoći im u njihovom otklanjanju.

(2) Organ skrbništva će pružiti pomoć roditeljima u sređivanju njihovih socijalnih, materijalnih i osobnih prilika i odnosa, a ako interes djeteta to zahtijeva uputit će roditelje u odgovarajuće savjetovalište.

Članak 135

(Oduzimanje roditelju prava da živi s djetetom)

(1) Sud će u izvanparničnom postupku roditelju oduzeti pravo da živi s djetetom, a čuvanje i odgoj djeteta povjeriti drugoj osobi ili ustanovi ako roditelji, odnosno roditelj s kojim dijete živi ugrožavaju interes djeteta i u većoj mjeri zanemaruje podizanje djeteta, odgoj i naobrazbu djeteta ili ne sprečava drugog roditelja ili člana obiteljske zajednice da se na ovaj način ponaša prema djetetu ili ako je kod djeteta došlo do većeg poremećaja u odgoju.

(2) Izricanjem mjere iz stavka 1 ovog članka ne prestaju ostale dužnosti, odgovornosti i prava prema djetetu.

(3) Mjera oduzimanja prava roditelju da živi s djetetom izriče se u trajanju od jedne godine.

(4) Za vrijeme trajanja ove mjere sud može, kada utvrdi da je to u interesu djeteta, izreći drugu mjeru za zaštitu djeteta ili ponovno izreći istu mjeru.

(5) Sud će na zahtjev roditelja kome je ovo pravo oduzeto ili po službenoj dužnosti, a po prethodno pribavljenom mišljenju organa skrbništva, odlučiti o vraćanju prava roditelju da živi s djetetom.

(6) O izricanju mjere iz stavka 1 ovog članka sud će obavijestiti organ skrbništva koji će djetetu radi zaštite njegovih prava i interesa za vrijeme trajanja ove mjere imenovati posebnog skrbnika.

(7) Žalba protiv odluke iz stavaka 1 i 5 ovog članka ne odlaže izvršenje.

Članak 136

(Oduzimanje roditeljske skrbi)

(1) Roditelju koji zlouporabom svojih prava ili grubim zanemarivanjem svojih dužnosti ili napuštanjem djeteta ili nebrige o djetetu s kojim ne živi očito stavlja u opasnost zdravlje ili moral djeteta ili koji ne zaštiti dijete od ovakvog ponašanja drugog roditelja ili druge osobe, sud će u izvanparničnom postupku oduzeti roditeljsku skrb.

(2) Zlouporaba prava postoji osobito u slučajevima tjelesnog i duševnog nasilja nad djetetom, spolnog iskorištavanja djeteta, navođenja djeteta na društveno neprihvatljivo ponašanje, te grubo kršenje djetetovih prava na drugi način.

(3) Grubo zanemarivanje dužnosti postoji osobito u slučajevima ako roditelj ne izvršava obveze uzdržavanja djeteta dulje od tri mjeseca, ne pridržava se ranije

određenih mjera radi zaštite prava i interesa djeteta, ne sprečava dijete u uživanju alkoholnih pića, droga ili drugih opojnih sredstava i u kasnim noćnim izlascima djeteta mlađe od 16 godina.

(4) Roditeljska skrb se može oduzeti i roditelju kojem je oduzeto pravo da živi s djetetom ako za vrijeme od jedne godine ne izvršava obveze i prava koja mu nisu prestala izricanjem ove mjere i ne stvori uvjete za vraćanje ovih prava.

(5) Roditeljska skrb se može oduzeti i roditelju koji ne stvara uvjete za održavanje osobnih odnosa i neposrednih kontakata s drugim roditeljem ili onemogućava, odnosno sprečava njihovo održavanje.

(6) U postupku za oduzimanje roditeljske skrbi roditeljima ili jednom roditelju djeteta, organ skrbništva će imenovati djetetu posebnog skrbnika. Ovaj skrbnik vrši dužnost i nakon izricanja mjere iz stavka 1 ovog članka.

(7) Izricanjem ove mjere prestaju obveze i prava roditelja prema djetetu, izuzev obveze uzdržavanja djeteta.

(8) Roditeljska skrb vratit će se odlukom suda kada prestanu razlozi zbog kojih je ona oduzeta.

(9) Pravomoćnu odluku o oduzimanju i vraćanju roditeljske skrbi sud će dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu skrbništva, a ako dijete ima neko pravo nad nekretninama odluka će se dostaviti zemljišnoknjižnom uredu mjerodavnog suda radi zabilješke.

D) Zaštita imovinskih prava i interesa djeteta

Članak 137 (Zaštita imovinskih prava i interesa djeteta)

(1) Organ skrbništva može u svako doba zahtijevati od roditelja polaganje računa o upravljanju imovinom djeteta i o prihodima koji se ostvaruju za potrebe djeteta.

(2) Organ skrbništva može radi zaštite imovinskih interesa djeteta, odlučiti da roditelj u pogledu upravljanja imovinom djeteta imaju položaj skrbnika.

(3) Organ skrbništva može radi zaštite imovinskih interesa djeteta zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku odredi mjere osiguranja na imovini roditelja.

Članak 138 (Prestanak roditeljske skrbi)

Roditeljska skrb prestaje kad dijete stekne poslovnu sposobnost ili kad bude posvojeno, odnosno kada dijete postane punodobno ili kad prije punodobnosti zaključi brak.

Članak 139 (Stjecanje poslovne sposobnosti)

(1) Poslovna sposobnost se stječe punodobnošću ili sklapanjem braka prije punodobnosti.

(2) Punodobnom postaje osoba koja navrší 18 godina života.

(3) Poslovnu sposobnost može steći i malodobna osoba starija od 16 godina koja je postala roditelj.

(4) O stjecanju poslovne sposobnosti na način utvrđen u stavku 3 ovog članka odlučuje sud u izvanparničnom postupku na prijedlog malodobne osobe, uzimajući u obzir njezinu duševnu zrelost.

(5) Malodobnik s navršenih 14 godina života stječe ograničenu poslovnu sposobnost.

Članak 140 (Roditeljska skrb nakon punodobnosti)

(1) Sud u izvanparničnom postupku može odlučiti da roditelj ostvaruje roditeljsku skrb i nakon punodobnosti djeteta kojem je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost, a ukoliko su roditelji sposobni i pristanu na to.

(2) Ako roditelji više nisu u stanju skrbiti se o djetetu, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti o prestanku roditeljske skrbi i o stavljanju djeteta pod skrbništvo.

VI. GLAVA - SKRBNIŠTVO

A) Zajedničke odredbe

Članak 141 (Pojam skrbništva)

(1) Skrbništvo je oblik zaštite malodobnih osoba bez roditeljske skrbi i punodobnih osoba koje nisu sposobne ili koje nisu u mogućnosti skrbiti se o sebi, svojim pravima, interesima i obvezama.

(2) Štićenici su osobe pod skrbništvom.

Članak 142 (Svrha skrbništva)

Svrha skrbništva je zamjena roditeljske skrbi, odnosno zaštita osobnosti i interesa punodobnih štićenika, osobito njihovim liječenjem i osposobljavanjem za samostalan život i rad.

Članak 143 (Organ skrbništva)

Poslove skrbništva vrši organ skrbništva određen u članku 2 stavak 3 ovog zakona.

Članak 144 (Način vršenja skrbništva)

Organ skrbništva poslove skrbništva vrši preko imenovanog skrbnika ili neposredno preko stručne osobe.

Članak 145 (Postupanje organa skrbništva)

(1) Organ skrbništva poduzima potrebne mjere da se na najbolji način ostvari svrha skrbništva.

(2) Organ skrbništva u pripremanju, donošenju i provođenju svojih rješenja, odnosno pojedinih mjera, rabi sve oblike socijalne skrbi, metode socijalnog i drugog stručnog rada, kao i usluge socijalnih, zdravstvenih, obrazovno-odgojnih i drugih organizacija i ustanova.

(3) Organ skrbništva može osnovati stručno tijelo sastavljeno od odgovarajućih stručnjaka (liječnika, pedagoga, pravnika, psihologa, socijalnog radnika i drugih), sa zadatkom da razmatra stručna pitanja i daje organu skrbništva prijedloge za poduzimanje pojedinih ciljeva skrbništva.

B) Skrbnik

Članak 146 (Imenovanje skrbnika)

(1) Štićeniku organ skrbništva imenuje skrbnika, ukoliko ne odluči da dužnost skrbnika vrši neposredno.

2) Za skrbnika se imenuje osoba koja ima osobna svojstva i sposobnost za vršenje dužnosti skrbnika, a koja prethodno da pristanak da bude skrbnik.

(3) Pri imenovanju skrbnika, organ skrbništva uzet će u obzir i želje štićenika ako je ovaj u stanju izraziti ih, kao i želje bliskih srodnika štićenika.

(4) Organ skrbništva dužnost skrbnika vrši neposredno ako to zahtijeva interes štićenika i okolnosti slučaja. Za vršenje dužnosti skrbnika imenuje se osoba zaposlena u organu skrbništva.

Članak 147 (Skrbnik za više štićenika)

Ista osoba može se postaviti za skrbnika za više štićenika, ako to nije u suprotnosti s njihovim interesima.

Članak 148 (Skrbnik štićenika smještenog u obrazovno-odgojnu i drugu ustanovu)

Štićeniku koji je smješten u obrazovno-odgojnu, zdravstvenu ili drugu ustanovu, organ skrbništva postavlja skrbnika za vršenje onih poslova skrbništva koje ta ustanova ne vrši u okviru svojih redovitih djelatnosti.

Članak 149 (Rješenje o imenovanju skrbnika)

(1) U rješenju o imenovanju skrbnika organ skrbništva određuje njegove dužnosti i prava.

(2) Organ skrbništva može rješenjem ograničiti ovlasti skrbnika ako je to u interesu štićenika i odlučiti da pojedine poslove skrbnika vrši neposredno.

(3) Ako organ skrbništva vrši dužnost skrbnika u smislu stavka 2 ovog članka, može pojedine poslove povjeriti stručnim osobama da ih vrše u njegovo ime i pod njegovim nadzorom.

(4) Organ skrbništva prije donošenja rješenja iz stavka 1 ovog članka upoznaje osobu koju namjerava postaviti za skrbnika sa značajem skrbništva, s pravima i dužnostima skrbnika i s drugim bitnim podacima potrebnim za vršenje dužnosti skrbnika.

Članak 150 **(Uvjeti u pogledu osobe skrbnika)**

Za skrbnika se ne može postaviti osoba:

- a) kojoj je oduzeta roditeljska skrb,
- b) kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost,
- c) čiji su interesi u suprotnosti s interesima šticećenika,
- d) od koje se, s obzirom na njezino ranije i sadašnje vladanje, osobna svojstva i odnose sa šticećenikom i njegovim roditeljima, ne može očekivati da će pravilno vršiti dužnost skrbnika,
- e) s kojom je šticećenik sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Članak 151 **(Dostava rješenja o stavljanju pod skrbništvo)**

(1) O stavljanju pod skrbništvo i o prestanku skrbništva organ skrbništva dostavlja rješenje mjerodavnom matičaru u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti rješenja.

(2) Ako osoba stavljena pod skrbništvo ima nepokretnu imovinu, organ skrbništva obavješćuje mjerodavni zemljišnoknjižni ured mjesnog mjerodavnog suda radi upisa skrbništva u zemljišnu knjigu.

Članak 152 **(Dužnosti skrbnika)**

Skrbnik je dužan savjesno se skrbiti o osobnosti, pravima, obvezama i interesima šticećenika i upravljanju njegovom imovinom, pri čemu je dužan cijeniti mišljenje šticećenika koji je sposoban shvatiti o čemu se radi.

Članak 153 **(Zaštita imovine šticećenika)**

(1) Ako šticećenik ima imovinu, organ skrbništva poduzima mjere da se ta imovina popiše, procijeni i preda skrbniku na upravljanje.

(2) Popis imovine vrši povjerenstvo koje formira organ skrbništva, a pribivaju mu skrbnik, šticećenik ako je u stanju shvatiti o čemu se radi i držatelj imovine šticećenika.

Članak 154 **(Popis i procjena imovine šticećenika)**

(1) Organ skrbništva, nakon što je pokrenut postupak da se neka osoba stavi pod skrbništvo, može popisati i procijeniti njegovu imovinu i poduzeti druge mjere za osiguranje te imovine i prije donošenja rješenja o stavljanju te osobe pod skrbništvo.

(2) U slučaju neposredne opasnosti po interes šticećenika u pogledu njegove nepokretne imovine, organ skrbništva može i prije popisa i procjene imovine zatražiti od

suda zabilješku u zemljišnoj knjizi o pokretanju postupka za stavljanje te osobe pod skrbništvo.

Članak 155 (Skrbnik nužan za uzdržavanje i provođenje)

(1) Skrbnik je dužan, uz pomoć organa skrbništva, poduzeti sve potrebne mjere da se pribave sredstva nužna za uzdržavanje i provođenje mjera, koje je u interesu šticeenika odredio organ skrbništva.

(2) Sredstva iz stavka 1 ovog članka se pribavljaju iz:

- a) prihoda šticeenika,
- b) sredstava dobivenih od osoba koje su obvezne uzdržavati šticeenika,
- c) imovine šticeenika,
- d) sredstava dobivenih za šticeenika po osnovi socijalne skrbi, i
- e) drugih izvora.

Članak 156 (Zastupanje šticeenika)

(1) Skrbnik zastupa šticeenika.

(2) Organ skrbništva zastupa šticeenika ako dužnost skrbnika vrši neposredno ili ako je ograničio ovlast skrbnika i odlučio šticeenika sam zastupati.

Članak 157 (Samostalnost skrbnika u vršenju poslova šticeenika)

(1) Skrbnik samostalno, u ime šticeenika i za njegov račun, vrši poslove koji spadaju u redovito poslovanje i upravljanje imovinom.

(2) Pri poduzimanju svakog važnijeg posla skrbnik će, kada je to moguće, uzeti u obzir mišljenje šticeenika, ako je ovaj u stanju razumjeti o čemu se radi.

Članak 158 (Sklapanje pravnog posla sa šticeenikom)

(1) Skrbnik može zaključiti pravni posao sa šticeenikom samo ako organ skrbništva nađe da to zahtijevaju interesi šticeenika i to prethodno odobri.

(2) Skrbnik ne može obvezivati šticeenika kao jamca.

Članak 159 (Odobrenje organa skrbništva)

Skrbnik ne može bez prethodnog odobrenja organa skrbništva poduzimati poslove koji prelaze okvir redovitog poslovanja ili upravljanja šticeenikovom imovinom.

Članak 160 **(Obavljanje poslova uz prethodno odobrenje organa skrbništva)**

(1) Skrbnik može samo uz prethodno odobrenje organa skrbništva, u pogledu raspolaganja i upravljanja imovinom i pravima štićenika, poduzimati sljedeće poslove:

- a) otuđiti ili opteretiti nepokretnu imovinu štićenika,
- b) otuđiti iz imovine štićenika pokretne stvari veće i posebne osobne vrijednosti ili raspolagati imovinskim pravima veće vrijednosti,
- c) odreći se nasljedstva ili legata, ili odbiti dar,
- d) poduzimati druge mjere određene zakonom.

(2) Organ skrbništva, u postupku davanja odobrenja skrbniku iz stavka 1 ovog članka, određuje namjenu pribavljenih sredstava i nadzire njihovu uporabu.

Članak 161 **(Izvjeshće skrbnika)**

(1) Skrbnik je dužan podnijeti organu skrbništva izvješće o svom radu i o stanju štićenikove imovine svake godine, kao i kada to zatraži organ skrbništva. U slučaju neposrednog skrbništva, izvješće je dužna podnijeti osoba iz stavka 4 članka 146 ovog zakona.

(2) Iz izvješća se mora vidjeti kako se skrbnik ili osoba iz stavka 4 članka 146 ovog zakona skrbi o osobnosti štićenika i zaštiti njegovih interesa, a osobito o njegovom zdravlju, odgoju i naobrazbi.

(3) Izvješće mora sadržavati i podatke o upravljanju i raspolaganju štićenikovom imovinom i o svim štićenikovim prihodima i rashodima u protekloj godini i konačnom stanju štićenikove imovine.

(4) Organ skrbništva dužan je savjesno razmotriti izvješće skrbnika i po potrebi poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu interesa štićenika.

(5) Pored kontrole rada skrbnika prihvaćanjem izvješća o njegovom radu, organ skrbništva dužan je i povremeno, osobnim uvidom, kontrolirati kako skrbnik vrši svoje dužnosti prema štićeniku.

Članak 162 **(Pravo skrbnika na naknadu)**

(1) Skrbnik ima pravo na naknadu, ovisno o radu i zalaganju u zaštiti štićenikovih prava i interesa.

(2) Pravo na naknadu iz stavka 1 ovog članka nema skrbnik koji je po ovom zakonu obvezan uzdržavati štićenika.

(3) Organ skrbništva može odrediti skrbniku iz stavka 1 ovog članka, nagradu ako se posebno zalagao i istakao u vršenju dužnosti.

(4) Skrbnik ima pravo na naknadu opravdanih troškova učinjenih u vršenju svojih dužnosti.

(5) Visinu naknade troškova skrbniku utvrđuje organ skrbništva sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi Brčko distrikta BiH.

(6) Nagradu i naknadu troškova odobrava organ skrbništva iz sredstava navedenih odredbama stavka 2 članka 155 ovog zakona, izuzev sredstava dobivenih za štićenika po osnovi socijalne skrbi, ako se time ne ugrožava podmirenje osnovnih životnih potreba štićenika.

Članak 163 (Odgovornost skrbnika)

(1) Skrbnik odgovara štíćeniku za štetu koju je skrivio u obavljanju dužnosti skrbnika.

(2) Organ skrbništva utvrđuje iznos štete i poziva skrbnika da u određenom roku štetu nadoknadi. Ukoliko skrbnik ne nadoknadi utvrđenu štetu u određenom roku, organ skrbništva neposredno nadoknađuje štetu štíćeniku.

(3) Organ skrbništva može podnijeti tužbu kod mjerodavnog suda protiv skrbnika radi naknade isplaćenog iznosa iz stavka 2 ovog članka, ako je tu štetu skrbnik počinio namjerno ili iz krajnje nepozornosti.

(4) Radi osiguranja prava štíćenika, koja su povrijeđena nepravilnim radom skrbnika, organ skrbništva dužan je prema skrbniku poduzeti i druge mjere predviđene ovim zakonom.

Članak 164 (Mjere za zaštitu interesa skrbnika)

Ako skrbnik umre ili samovoljno prestane vršiti svoju dužnost ili ako nastanu okolnosti koje ga sprečavaju u vršenju dužnosti, organ skrbništva dužan je bez odlaganja poduzeti mjere za zaštitu interesa štíćenika do imenovanja novog skrbnika.

Članak 165 (Razrješenje skrbnika od dužnosti)

(1) Organ skrbništva razriješit će skrbnika od dužnosti ako utvrdi da je u vršenju dužnosti skrbnika nemaran, da zlorabi svoje ovlasti, da ugrožava interese štíćenika, ili ako ocjeni da bi za štíćenika bilo korisnije da mu se postavi drugi skrbnik.

(2) Pri razrješenju skrbnika organ skrbništva će cijeliti mišljenje štíćenika koji je sposoban shvatiti o čemu se radi.

(3) Organ skrbništva razriješit će skrbnika dužnosti ako on to zatraži, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva. Organ skrbništva mora istodobno poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu interesa štíćenika.

(4) U slučaju razrješenja organ skrbništva je dužan bez odlaganja štíćeniku imenovati novog skrbnika.

(5) Skrbnik kojem je prestala dužnost dužan je podnijeti izvješće i predati svu imovinu na upravljanje organu skrbništva. Predaja imovine se vrši u nazočnosti predstavnika organa skrbništva i štíćenika, ako je on sposoban shvatiti o čemu se radi.

Članak 166 (Predaja imovine i podnošenje izvješća)

(1) U slučaju prestanka skrbništva, organ skrbništva poziva skrbnika da u određenom roku podnese izvješće o svom radu i o stanju štíćenikove imovine, i da preda svu imovinu na upravljanje štíćeniku, odnosno roditelju.

2) Predaja imovine se vrši u nazočnosti skrbnika, štíćenika, odnosno roditelja i predstavnika organa skrbništva o čemu se sastavlja zapisnik.

C) Skrbništvo nad malodobnim osobama

Članak 167 (Uvjeti za skrbništvo nad malodobnom osobom)

Pod skrbništvo stavit će se malodobna osoba:

- a) čiji su roditelji umrli, nestali, nepoznati ili su nepoznatog boravišta dulje od tri mjeseca,
- b) čijim roditeljima je oduzeta roditeljska skrb,
- c) čijim roditeljima je oduzeta poslovna sposobnost, odnosno koji još nisu stekli poslovnu sposobnost ili im je poslovna sposobnost ograničena,
- d) čiji su roditelji kroz dulje vrijeme zanemarili čuvanje i odgoj djece,
- e) čiji su roditelji nenazočni i nisu u mogućnosti redovito se skrbiti o svome djetetu, a nisu ga povjerili na čuvanje i odgoj osobi za koju je organ skrbništva utvrdio da ispunjava uvjete za skrbnika.

Članak 168 (Dužnost skrbnika)

(1) Čuvanje i odgoj malodobnog štíćenika organ skrbništva može povjeriti skrbniku, drugoj osobi ili ustanovi.

(2) Skrbnik malodobnog štíćenika dužan je kao roditelj skrbiti se o njegovoj osobnosti, a osobito o zdravlju, naobrazbi i osposobljavanju za samostalan život i rad.

(3) Osoba ili ustanova iz stavka 1 ovog članka je dužna skrbiti se o osobnosti i pravima štíćenika i izvješćivati skrbnika i organ skrbništva o svim važnijim promjenama u pogledu života, zdravlja, odgoja i naobrazbe štíćenika.

(4) Osoba ili ustanova iz stavka 1 ovog članka ne može se osloboditi dužnosti čuvanja malodobnog štíćenika bez prethodne suglasnosti skrbnika, odnosno organa skrbništva.

Članak 169 (Ovlaštenje skrbnika)

(1) Skrbnik je ovlašten da u ime i za račun štíćenika zaključuje pravne poslove. Za one pravne poslove koje skrbnik, u smislu ovog zakona, ne može sam zaključivati, potrebno je odobrenje organa skrbništva.

(2) Malodobni štíćenik koji je navršio 14 godina života može sam sklapati pravne poslove kojim stječe prava, ako zakon ne odredi drugačije. Pravne poslove kojim raspolaže imovinom ili preuzima obveze može sklapati samo uz odobrenje skrbnika, ako zakon ne odredi drugačije.

(3) Malodobni štíćenik koji radom ostvaruje prihode može raspolagati ostvarenim osobnim dohotkom i zaradom. Pri tome je dužan doprinositi za svoje uzdržavanje, odgoj i naobrazbu.

Članak 170 (Odobrenje organa skrbništva)

Skrbnik može samo s odobrenjem organa skrbništva:

- a) odlučiti o izboru ili promjeni i zanimanja malodobnog šticećenika, o prekidu njegovog školovanja ili njegovom zaposlenju, i
- b) poduzimati i druge mjere u pogledu osobnosti šticećenika.

Članak 171 (Prestanak skrbništva)

(1) Skrbništvo nad malodobnim šticećenikom prestaje stjecanjem poslovne sposobnosti, posvojenjem ili prestankom razloga iz članka 167 ovog zakona.

(2) Organ skrbništva će produžiti pružati odgovarajuće oblike socijalne i druge skrbi osobi nad kojom je prestalo skrbništvo zbog nastupanja punodobnosti, ako se ona do tog vremena nije uspjela osposobiti za samostalan život i rad.

Članak 172 (Produženje skrbništva)

Ako osoba nad kojom je po nastupanju punodobnosti, prestalo skrbništvo zbog psihofizičkih nedostataka, nije sposobna brinuti se o svojoj osobnosti, pravima i interesima, skrbnik, uz odobrenje organa skrbništva, ili organ skrbništva neposredno, pokreće kod mjerodavnog suda postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti ovoj osobi, u svrhu ponovnog stavljanja pod skrbništvo.

D) Skrbništvo nad punodobnim osobama

Članak 173 (Uvjeti za skrbništvo nad punodobnom osobom)

(1) Punodobnoj osobi, koja zbog duševne bolesti, zaostalog duševnog razvoja ili prekomjernog uživanja alkohola ili opojnih droga, senilnosti ili drugih uzroka nije sama sposobna brinuti se o svojim pravima i interesima, oduzima se poslovna sposobnost.

(2) Punodobnoj osobi koja zbog uzroka iz stavka 1 ovog članka neposredno ugrožava svoja prava i interese ili prava i interese drugih osoba, ograničava se poslovna sposobnost.

(3) Pravomoćnu odluku o oduzimanju, odnosno ograničenju poslovne sposobnosti, sud je dužan bez odlaganja dostaviti mjerodavnom organu skrbništva koji će u roku od 30 dana od dana prijama odluke, osobu kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost staviti pod skrbništvo.

Članak 174 (Dužnosti skrbnika)

Skrbnik osobe kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost, dužan je osobito se skrbiti o njezinoj osobnosti, vodeći računa o uzrocima zbog kojih joj je

oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost, i nastojati da se uzroci otklone i ta osoba osposobi za samostalan rad.

Članak 175 (Dužnosti i prava osobe kojoj je oduzeta poslovna sposobnost)

(1) Skrbnik osobe kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, u dužnostima i pravima izjednačen je sa skrbnikom malodobne osobe koja nije navršila 14 godina života.

(2) Skrbnik osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost ima dužnosti i prava skrbnika malodobne osobe koja je navršila 14 godina života, ali organ skrbništva može, kad je to potrebno, odrediti poslove koje osoba s ograničenom poslovnom sposobnošću može poduzimati samostalno.

(3) Štićenik kojem je ograničena poslovna sposobnost može sam sklapati pravne poslove kojim stječe prava, a ako zakonom nije drukčije određeno. Pravne poslove kojim raspolaže imovinom ili preuzima obveze može sklapati samo uz suglasnost skrbnika.

(4) Osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost može samostalno davati izjave koje se tiču osobnih stanja, izuzev ako ovim zakonom ili odlukom organa skrbništva nije drugačije odlučeno.

Članak 176 (Udio suda)

(1) Sud kod koga je pokrenut postupak da se nekoj osobi oduzme ili ograniči poslovna sposobnost dužan je odmah izvijestiti o tome organ skrbništva koji će, ako je potrebno, toj osobi postaviti privremenog skrbnika.

(2) Dužnost privremenog skrbnika prestaje kad se imenuje stalni skrbnik ili kad odluka suda kojom se utvrđuje da nema mjesta oduzimanju, odnosno ograničenju poslovne sposobnosti postane pravovaljana.

Članak 177 (Prestanak skrbništva i vraćanje poslovne sposobnosti)

(1) Skrbništvo nad osobama kojima je oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost prestaje kada im se odlukom suda donesenom u izvanparničnom postupku vrati poslovna sposobnost.

(2) Pravomoćnu odluku o vraćanju poslovne sposobnosti sud odmah dostavlja organu skrbništva i mjerodavnom matičaru.

E) Skrbnici za posebne slučajeve

Članak 178 (Poseban skrbnik za pojedine poslove)

(1) Organ skrbništva imenovati će posebnog skrbnika za pojedine poslove ili određenu vrstu poslova nenazočnoj osobi čije je boravište nepoznato, a koja nema zastupnika, nepoznatom vlasniku imovine kada je potrebno da se netko o toj imovini brine, kao i u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite prava i interesa određene osobe.

(2) Osobama iz stavka 1 ovog članka može, pod uvjetima određenim zakonom, postaviti skrbnika i organ pred kojim se vodi postupak. Ovaj organ dužan je o tome bez odlaganja obavijesti mjerodavni organ skrbništva.

(3) Organ skrbništva ima prema skrbniku postavljenom u smislu prethodnog stavka 2 ovog članka sve ovlasti kao i prema skrbniku kojeg je sam postavio.

Članak 179 (Poseban skrbnik djetetu i štíćeniku)

(1) Poseban skrbnik imenovat će se djetetu u postupku osporavanja majčinstva i očinstva, u postupku oduzimanja roditelju prava da živi s djetetom i oduzimanja roditeljske skrbi, za vođenje spora i za zaključivanje pojedinih pravnih poslova između njega i njegovih roditelja, kao i u drugim slučajevima kada su njihovi interesi u suprotnosti i kada je to normirano ovim zakonom.

(2) Poseban skrbnik imenovat će se i djetetu nad kojim skrb ostvaruje samo jedan roditelj, ako su interesi djeteta i roditelja koji ne ostvaruje roditeljsku skrb u suprotnosti.

(3) Štíćeniku će se imenovati poseban skrbnik za vođenje spora i za zaključivanje pravnih poslova između njega i skrbnika, kao i u drugim slučajevima kada su njihovi interesi u suprotnosti.

(4) Kad među malodobnicima nad kojima ista osoba ostvaruje roditeljsku skrb ili među štíćenicima koji imaju istog skrbnika treba voditi postupak ili sklopiti pravni posao u kome su interesi malodobnika, odnosno štíćenika u suprotnosti, imenovat će se svakom od njih poseban skrbnik za vođenje postupka, odnosno sklapanje posla.

(5) Kada roditelj, skrbnik ili pojedini organi, odnosno organizacije u vršenju svojih poslova saznaju za slučajeve iz stavaka od 1 do 4 ovog članka dužni su o tome obavijestiti mjerodavni organ skrbništva.

Članak 180 (Mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa stranog državljanina)

Ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, organ skrbništva u slučajevima predviđenim ovim zakonom poduzet će potrebne mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa stranog državljanina, dok organ države čiji je on državljanin ne donese potrebnu odluku i ne poduzme određene mjere.

Članak 181 (Imenovanje skrbnika za pojedine poslove)

(1) Na zahtjev osobe koja zbog bolesti, starosti ili drugih opravdanih razloga nije sposobna sama skrbiti se o sebi, svojim pravima i interesima, organ skrbništva može joj imenovati skrbnika za pojedine poslove ili za određenu vrstu poslova.

(2) Na zahtjev osoba iz stavka 1 ovog članka organ skrbništva će skrbnika razriješiti dužnosti.

Članak 182 (Opseg dužnosti i prava skrbnika)

Pri imenovanju posebnog skrbnika, organ skrbništva odrediti će opseg dužnosti i prava skrbnika imajući u vidu okolnosti svakog pojedinog slučaja.

F) Mjerodavnost i postupak

Članak 183 (Mjesna mjerodavnost organa skrbništva)

(1) Mjesna mjerodavnost organa skrbništva određuje se prema prebivalištu, a ako se ono ne može utvrditi, prema boravištu osobe koju treba staviti pod skrbništvo ili kojoj treba imenovati posebnog skrbnika.

(2) Prebivalište, odnosno boravište određuje se prema vremenu kada su se stekli uvjeti za stavljanje određene osobe pod skrbništvo.

Članak 184 (Promjena mjerodavnosti)

Ako se promijeni prebivalište šticeenika mijenja se i mjerodavnost organa skrbništva.

Članak 185 (Slučajevi nemijenjanja mjerodavnosti)

Ne mijenja se mjerodavnost organa skrbništva za vrijeme dok se šticeenik nalazi privremeno izvan područja tog organa, zbog školovanja, profesionalne rehabilitacije, socijalne ili zdravstvene zaštite ili iz sličnih razloga.

Članak 186 (Postupak za stavljanje pod skrbništvo)

(1) Postupak za stavljanje pod skrbništvo, za imenovanje skrbnika i prestanak skrbništva pokreće se i vodi po službenoj dužnosti.

(2) Postupak iz stavka 1 ovog članka je žuran.

(3) U pribavljanju podataka potrebnim za pokretanje i vođenje postupka iz stavka 1 ovog članka, organ skrbništva surađuje s organima, organizacijama i osobama iz članka 187 ovog zakona.

Članak 187 (Pokretanje postupka)

Postupak za stavljanje neke osobe pod skrbništvo ili za primjenu nekog drugog oblika zaštite pokreće organ skrbništva, na osnovi neposrednog saznanja ili povodom obavijesti koju su mu dužni dostaviti:

a) matičar, sudski i drugi organi vlasti, te zdravstvene, socijalne, odgojno-obrazovne i druge ustanove, kada u vršenju svojih dužnosti saznaju za takav slučaj,

b) bračni drug, srodnici, drugi članovi kućanstva i osobe koje imaju uvid u životne prilike takve osobe.

Članak 188 (Mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa osobe koja se stavlja pod skrbništvo)

(1) Kad pokrene postupak iz članka 187 ovog zakona, organ skrbništva odmah poduzima potrebne mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa te osobe.

(2) Organ skrbništva, u slučaju iz stavka 1 ovog članka, dužan je prema potrebi odrediti odgovarajuće privremene mjere koje smatra nužnim.

(3) Prilikom odlučivanja o mjerama koje će se primijeniti na štíćenika, organ skrbništva će se rukovoditi ponajprije interesima štíćenika i materijalnim mogućnostima koje mu stoje na raspolaganju, primjenjujući pri tom odgovarajuće metode socijalnog i drugog stručnog rada.

(4) Kod određivanja mjera, u smislu stavka 3 ovog članka, organ skrbništva dužan je pribaviti mišljenje odgovarajućih organizacija, odnosno stručnjaka i u svrhu što potpunije zaštite osobnosti, prava i interesa štíćenika i njegove obitelji, surađivati s njima.

Članak 189 (Zaštita nepokretne imovine štíćenika)

(1) Ako štíćenik ima nepokretnu imovinu na području drugog organa skrbništva, mjerodavni organ skrbništva može tu imovinu povjeriti na skrbništvo tom organu skrbništva i ovlastiti ga da imenuje posebnog skrbnika za brigu o njoj.

(2) Odobrenje za raspolaganje imovinom iz stavka 1 ovog članka daje organ skrbništva mjerodavan za cjelokupno skrbništvo o štíćeniku.

Članak 190 (Primjena propisa)

(1) Organ skrbništva postupa po odredbama zakona kojim je uređen upravni postupak kad odlučuje o stavljanju neke osobe pod skrbništvo, kad imenuje ili razrješava dužnosti skrbnika, kad odlučuje o opsegu ovlasti skrbnika i o pravima i interesima štíćenika.

(2) Organ skrbništva može mijenjati svoja ranije donesena rješenja kad to zahtijevaju interesi štíćenika, ako se time ne vrijeđaju prava trećih osoba.

Članak 191 (Evidencija osobe pod skrbništvom)

(1) Organ skrbništva dužan je voditi evidenciju o osobama stavljenim pod skrbništvo, o poduzetim mjerama skrbništva i o imovini štíćenika.

(2) Gradonačelnik Brčko distrikta BiH će u roku od tri mjeseca od dana donošenja ovog zakona donijeti uputu o vođenju evidencije i dokumentacije iz stavka 1 ovog članka na prijedlog Odjela za zdravstvo i ostale usluge – Pododjela za socijalnu skrb.

VII. GLAVA - UZDRŽAVANJE

A) Zajedničke odredbe

Članak 192 (Prava i dužnosti međusobnog uzdržavanja)

(1) Međusobno uzdržavanje bračnih i izvanbračnih partnera, roditelja, djece i drugih srodnika je njihova dužnost i pravo, kada je to predviđeno ovim zakonom.

(2) U slučajevima u kojima se međusobno uzdržavanje osoba iz stavka 1 ovog članka ne može ostvariti u cijelosti ili djelomično, društvena zajednica pruža, pod uvjetima određenim zakonom, neosiguranim članovima obitelji sredstva potrebna za uzdržavanje.

(3) Odricanje od prava i dužnosti uzdržavanja nema pravnog učinka.

Članak 193 (Opseg međusobnog uzdržavanja)

Osobe iz stavka 1 članka 192 ovog zakona međusobnom uzdržavanju doprinose razmjerno svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe.

B) Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

Članak 194 (Uzdržavanje malodobnog djeteta)

Roditelji su dužni uzdržavati malodobno dijete i u izvršavanju te obveze moraju iskoristiti sve svoje mogućnosti i sposobnosti.

Članak 195 (Uzdržavanje punodobnog djeteta)

(1) Ako se djeca nalaze na redovitom školovanju, roditelji su dužni prema svojim mogućnostima osigurati im uzdržavanje i nakon punodobnosti, a najdalje do navršene 26. godine života.

(2) Ako je punodobno dijete zbog bolesti, fizičkih ili psihičkih nedostataka nesposobno za rad, a nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, roditelji su dužni uzdržavati ga dok ta nesposobnost traje.

Članak 196 (Dužnosti malodobnog djeteta)

Malodobno dijete koje ostvaruje prihode radom ili od svoje imovine, dužno je doprinositi za svoje uzdržavanje, kao i za uzdržavanje članova obitelji u kojoj živi, pod uvjetima iz stavka 1 članka 198 ovog zakona.

Članak 197 (Nemogućnost oslobađanja od dužnosti uzdržavanja djeteta)

Roditelj koji ne ostvaruje roditeljsku skrb ili kojem je ograničena ili oduzeta roditeljska skrb, ne oslobađa se od dužnosti uzdržavanja djeteta.

Članak 198 (Dužnost punodobnog djeteta)

(1) Punodobna djeca su dužna uzdržavati svoje roditelje koji su nesposobni za rad, a nemaju dovoljno sredstava za život ili ih ne mogu ostvariti iz svoje imovine.

(2) Dijete se može osloboditi dužnosti uzdržavanja roditelja koji ga iz neopravdanih razloga nije uzdržavao u vrijeme kad je bio obvezan, sukladno odredbama ovog zakona.

Članak 199 (Dužnost očuha ili maćehe)

(1) Očuh ili maćeha dužni su uzdržavati svoje malodobne pastorkе, ako oni ne mogu ostvarivati uzdržavanje od roditelja.

(2) Očuh ili maćeha imaju obvezu iz stavka 1 ovog članka i nakon smrti roditelja djeteta, ako je u času njegove smrti postojala obiteljska zajednica između očuha ili maćehe i pastoraka.

(3) Ako je brak između roditelja i maćehe ili očuha djeteta poništen ili razveden, maćeha ili očuh nisu dužni uzdržavati pastorkе.

Članak 200 (Dužnost pastorka)

(1) Pastorak je dužan, pod uvjetima iz članka 196 i 198 ovog zakona, uzdržavati očuha ili maćehu, ako su oni njega dulje vremena uzdržavali ili brinuli se o njemu.

(2) Ako očuh ili maćeha imaju i svoju djecu, dužnost uzdržavanja je zajednička za djecu i pastorkе.

Članak 201 (Dužnost bake i djeda)

(1) Baka i djed dužni su uzdržavati malodobnog unuka. Obveza uzdržavanja punodobnog unuka postoji pod uvjetima iz članka 195 ovog zakona.

(2) Unuk je dužan uzdržavati baku i djeda pod uvjetima iz članka 196 i 198 ovog zakona.

(3) Obveza uzdržavanja postoji između sestara i braće i braće po majci ili ocu u odnosu na malodobne osobe.

Članak 202 (Red ostvarivanja prava na uzdržavanje)

(1) Pravo na uzdržavanje ostvaruje se onim redom kojim su davatelji uzdržavanja pozvani na nasljeđivanje.

(2) Ako obveza uzdržavanja pada na više osoba zajedno, ona se dijeli među njima prema njihovim mogućnostima.

C) Uzdržavanje bračnog partnera

Članak 203 (Uzdržavanje bračnog partnera)

Bračni partner koji nema dovoljno sredstava za život, ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nesposoban je za rad ili se ne može zaposliti, ima pravo na uzdržavanje od svog bračnog partnera razmjerno njegovim mogućnostima.

Članak 204 (Zahtjev za uzdržavanje)

(1) Zahtjev za uzdržavanje bračni partner može postaviti do zaključenja glavne rasprave u postupku za razvod ili poništenje braka.

(2) Sud je dužan upoznati bračnog partnera s pravima iz stavka 1 ovog članka.

(3) Iznimno, bivši bračni partner može tužbom tražiti uzdržavanje u roku od jedne godine od prestanka braka, ako su uvjeti za uzdržavanje, predviđeni u članku 203 ovog zakona, postojali u vrijeme zaključenja glavne rasprave u postupku za razvod ili poništenje braka i bez prestanka trajali do zaključenja glavne rasprave u postupku za uzdržavanje.

Članak 205 (Odbijanje zahtjeva za uzdržavanje zbog ponašanja bračnog partnera)

(1) Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje bračnog, odnosno razvedenog bračnog partnera, ako se on bez ozbiljnog povoda od strane drugog bračnog partnera grubo ili nedolično ponašao u bračnoj zajednici, ili ako bi njegov zahtjev predstavljao očitu nepravdu, za drugog bračnog partnera.

(2) Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje bračnog partnera u postupku za poništenje braka, odnosno bračnog partnera iz poništenog braka, ako bi obveza za uzdržavanje predstavljala očitu nepravdu za drugog bračnog partnera.

Članak 206 (Odbijanje zahtjeva za uzdržavanje zbog materijalnog položaja)

Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje ako su bračni partneri, kroz dulje razdoblje odvojenog života, potpuno samostalno osiguravali sredstva za vlastito uzdržavanje, ili ako se iz okolnosti slučaja utvrdi da bračni partner koji zahtijeva uzdržavanje, prestankom braka koji je trajao kraće vrijeme, nije doveden u teži materijalni položaj od onog u kome se nalazio prilikom stupanja u brak.

Članak 207 (Uzdržavanje koje traje određeno vrijeme)

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja bračnog partnera traje određeno vrijeme, osobito u slučajevima kada je brak trajao kraće vrijeme ili kada je tražitelj uzdržavanja u mogućnosti da u dogledno vrijeme na drugi način osigura sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može obvezu plaćanja uzdržavanja produljiti.

(3) Tužba za produljenje davanja uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 208 (Prestanak prava na uzdržavanje)

Pravo na uzdržavanje prestaje ako razvedeni bračni partner ili bračni partner iz poništenog braka, zaključi novi brak ili zasnuje izvanbračnu zajednicu ili postane nedostojan tog prava ili ako više ne postoje neki od uvjeta iz članka 203 ovog zakona.

D) Uzdržavanje izvanbračnog partnera

Članak 209 (Prava izvanbračnog partnera na uzdržavanje)

(1) Izvanbračni partner koji ispunjava uvjete iz članka 5 i 203 ovog zakona ima pravo na uzdržavanje od drugog izvanbračnog partnera nakon prestanka izvanbračne zajednice.

(2) Tužba za uzdržavanje iz stavka 1 ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od prestanka izvanbračne zajednice.

Članak 210 (Odbijanje zahtjeva za uzdržavanje zbog ponašanja izvanbračnog partnera)

Sud može odbiti zahtjev ako uzdržavanje izvanbračnog partnera, ako se on bez ozbiljnog povoda od strane drugog izvanbračnog partnera grubo ili nedolično ponašao u izvanbračnoj zajednici, ili ako bi obveza uzdržavanja predstavljala očitu nepravdu za drugog izvanbračnog partnera.

Članak 211 (Uzdržavanje izvanbračnog partnera koje traje određeno vrijeme)

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja izvanbračnog partnera traje određeno vrijeme, osobito u slučaju kada je tražitelj uzdržavanja u mogućnosti da u dogledno vrijeme na drugi način osigura i sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može obvezu uzdržavanja produljiti.

(3) Tužba za produljenje uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 212 (Prestanak prava na uzdržavanje izvanbračnog partnera)

Pravo na uzdržavanje prestaje kada izdržavani izvanbračni partner zaključi brak ili zasnuje novu izvanbračnu zajednicu ili postane nedostojan tog prava ili ako više ne postoji neki od razloga utvrđenim u članku 203 ovog zakona.

E) Uzdržavanje majke izvanbračnog djeteta

Članak 213 (Uzdržavanje majke izvanbračnog djeteta)

Otac izvanbračnog djeteta dužan je, razmjerno svojim mogućnostima, uzdržavati majku svog izvanbračnog djeteta za vrijeme od tri mjeseca prije porođaja i jednu godinu nakon porođaja, ako se majka skrbi o djetetu, a nema dovoljno sredstava za život.

F) Određivanje uzdržavanja

Članak 214 (Odluka suda o uzdržavanju)

(1) U postupku za uzdržavanje sud će utvrditi ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje.

(2) Prilikom utvrđivanja potreba osobe koja zahtijeva uzdržavanje, sud će uzeti u obzir njezino imovinsko stanje, sposobnost za rad, mogućnost zaposlenja, zdravstveno stanje i druge okolnosti od kojih ovisi ocjena njezinih potreba.

(3) Prilikom utvrđivanja mogućnosti osobe koja je dužna davati uzdržavanje, sud će uzeti u obzir sva njezina primanja i stvarne mogućnosti da stječe povećanu zaradu, kao i njezine vlastite potrebe i zakonske obveze uzdržavanja.

Članak 215 (Okolnosti od značaja za odluku suda o uzdržavanju)

(1) Kad se uzdržavanje zahtijeva za dijete, sud će pored okolnosti iz članka 214 ovog zakona uzeti u obzir uzrast djeteta, kao i potrebe za njegovo školovanje.

(2) U postupku za uzdržavanje djeteta, sud će posebno cijeliti kao doprinos za uzdržavanje djeteta, rad i brigu koju u odgoju i naobrazbi djeteta ulaže roditelj s kojim dijete živi.

(3) Radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja malodobnog djeteta.

Članak 216 (Sporazum o dobrobiti djeteta)

(1) Organ skrbništva će vodeći računa o dobrobiti djeteta nastojati da se roditelji sporazumiju o visini, odnosno o povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta kada to zahtijevaju povećane potrebe djeteta ili to omogućavaju bolje materijalne prilike roditelja.

(2) Sporazum iz stavka 1 ovog članka roditelji mogu sklopiti i pred bilježnikom u formi bilježnički obrađene isprave. Bilježnik je ovu ispravu dužan dostaviti organu skrbništva.

(3) Sporazum iz stavaka 1 i 2 ovog članka ima snagu izvršne isprave.

Članak 217 (Pokretanje i vođenje postupka u ime malodobnog djeteta)

(1) Organ skrbništva može u ime malodobnog djeteta pokrenuti i voditi postupak za uzdržavanje, odnosno za povećanje uzdržavanja ako roditelj s kojim dijete živi bez opravdanih razloga ne rabi to pravo.

(2) Ako roditelj ne traži izvršenje odluke o uzdržavanju, organ skrbništva će u ime malodobnog djeteta podnijeti sudu prijedlog za izvršenje.

Članak 218
(Udio organa skrbništva u postupku pred sudom)

(1) Ako se u postupku odlučuje o uzdržavanju malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona, organ skrbništva sudjeluje u tom postupku radi zaštite interesa djeteta.

(2) Sud koji odlučuje u parnici o uzdržavanju izvijestiti će organ skrbništva o postupku i pozivati ga na sva ročišta, kao i dostavljati mu sve odluke donesene u postupku.

Članak 219
(Dužnost organa skrbništva)

Organ skrbništva dužan je na zahtjev suda pribaviti sve podatke od značaja za donošenje odluke o uzdržavanju.

Članak 220
(Organ skrbništva kao opunomoćenik starih i socijalno ugroženih osoba)

Organ skrbništva će, u svojstvu opunomoćenika starih i socijalno ugroženih osoba, ukoliko one same to ne mogu učiniti, pokrenuti i voditi postupak za ostvarivanje njihovog prava na uzdržavanje prema srodnicima koji su po odredbama ovog zakona dužni uzdržavati ih.

Članak 221
(Mjesečni iznos uzdržavanja)

Osobu koja je dužna davati uzdržavanje sud će obvezati na plaćanje budućih mjesečnih iznosa uzdržavanja u određenom novčanom iznosu.

Članak 222
(Izmjene odluke o uzdržavanju)

(1) Uzdržavana osoba, kao i obveznik uzdržavanja, može tražiti da sud povisi, snizi ili ukine uzdržavanje dosuđeno ranijom pravomoćnom presudom ili sporazumom postignutim pred organom skrbništva ili u formi bilježnički obrađene isprave, ako su se izmijenile okolnosti na osnovi kojih je donesena ranija presuda, odnosno sporazum.

(2) Prava i obveze utvrđeni izmijenjenom odlukom ne mogu djelovati prije podnošenja zahtjeva.

Članak 223
(Pravo na naknadu troškova)

Fizička ili pravna osoba koja je imala troškove radi uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od osobe koja ju je po zakonu dužna uzdržavati, ako su učinjeni troškovi bili opravdani.

Članak 224
(Obveze obveznika uzdržavanja)

Obveznik uzdržavanja kojem je prestao radni odnos i koji je zasnovao novi radni odnos dužan je podatke o postojanju izvršne isprave za uzdržavanje, te ime i adresu osobe kojoj se to potraživanje treba isplaćivati, dostaviti poslodavcu kod kojeg je zasnovao radni odnos.

Članak 225
(Obveze poslodavca obveznika uzdržavanja)

Poslodavac kod kojeg je obveznik uzdržavanja zasnovao novi radni odnos dužan je odmah obavijestiti uzdržavanu osobu o zasnovanom radnom odnosu, odnosno dati joj potrebne obavijesti o obvezniku uzdržavanja koji je kod njega zasnovao novi radni odnos.

Članak 226
(Privremene mjere)

(1) U postupku za uzdržavanje malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb, sud može po službenoj dužnosti odrediti privremenu mjeru radi davanja uzdržavanja.

(2) U ostalim parnicama za uzdržavanje sud će odrediti privremenu mjeru radi davanja uzdržavanja samo na prijedlog osobe koja traži uzdržavanje.

(3) Privremenu mjeru sud će odrediti ako se učini vjerojatnim postojanje činjenica od kojih ovisi pravo na uzdržavanje, a u postupcima za utvrđivanje majčinstva ili očinstva i ako se učini vjerojatnim da je tužena osoba roditelj djeteta.

VIII. GLAVA - IMOVINSKI ODNOSI

A) Imovinski odnosi bračnih partnera

Članak 227
(Bračna tekovina i posebna imovina)

Bračni partneri mogu imati bračnu tekovinu i posebnu imovinu.

B) Bračna tekovina

Članak 228
(Bračna tekovina)

(1) Bračnu tekovinu čini imovina koju su bračni partneri stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, kao i prihod iz te imovine.

(2) Darovi trećih osoba učinjeni za vrijeme trajanja bračne zajednice (u novcu, stvarima, pružanju pomoći radom i sl.) ulaze u bračnu tekovinu, bez obzira na to koji ih je bračni partner primio, ukoliko drugačije ne proizlazi iz namjene dara ili se iz okolnosti u trenutku davanja dara može zaključiti da je darodavac želio učiniti dar samo jednom od bračnih partnera.

(3) Dobitak od igara na sreću je bračna tekovina.

(4) Prihodi od intelektualnog vlasništva ostvareni za vrijeme trajanja bračne zajednice su bračna tekovina.

Članak 229
(Veličina udjela bračnih partnera)

(1) Bračni partneri su u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnim tekovinama, ako nisu drugačije ugovorili.

(2) Budući bračni partneri, odnosno bračni partneri mogu bračnim ugovorom drugačije urediti svoje odnose vezane za bračnu tekovinu.

(3) Ukoliko je u zemljišne knjige kao vlasnik tekovine upisan jedan bračni partner, drugi bračni partner može zahtijevati ispravak upisa.

C) Upravljanje bračnom tekovinom

Članak 230
(Upravljanje bračnom tekovinom)

Na bračnu tekovinu primjenjuju se odredbe imovinskog i obligacijskog prava ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

D) Posebna imovina

Članak 231
(Posebna imovina)

(1) Imovina koju bračni partner ima u času sklapanja braka ostaje njegova posebna imovina.

(2) Posebna je i imovina koju za vrijeme trajanja bračne zajednice jedan bračni partner stekne po pravnoj osnovi drugačije od navedenog u članku 228 ovog zakona.

E) Podjela bračne tekovine

Članak 232
(Način podjele bračne tekovine)

(1) Podjela bračne tekovine se vrši ugovorom bračnih partnera.

(2) Ako bračni partneri ne zaključe ugovor iz stavka 1 ovog članka, podjelu bračne tekovine izvršiti će sud na zahtjev bračnih partnera ili povjerenika bračnog partnera, kako tijekom, tako i nakon prestanka braka.

Članak 233
(Pravo bračnog partnera kojem je povjereno čuvanje i odgoj djeteta)

(1) Bračni partner kojem je povjereno čuvanje i odgoj djeteta dobit će pri podjeli bračne tekovine, pored njegovog dijela i stvari koje su namijenjene neposrednoj uporabi djeteta.

(2) Ako se odluka o povjeravanju čuvanja i odgoja djeteta izmjeni, bračni partner iz stavka 1 ovog članka će predati stvari iz stavka 1 ovog članka drugom roditelju, odnosno osobi kojoj se povjeri čuvanje i odgoj djeteta.

Članak 234
(Pravo preče kupnje)

Ako je sud odlučio da se podjela izvrši prodajom stvari zbog toga što je fizička dioba stvari nemoguća ili je moguća uz znatno smanjenje vrijednosti stvari, bračni partner ima pravo preče kupnje te stvari.

F) Bračni ugovor

Članak 235 (Uređenje imovinskih odnosa bračnih partnera)

(1) Bračnim ugovorom mogu se urediti imovinski odnosi bračnih partnera prilikom sklapanja braka, kao i tijekom trajanja bračne zajednice.

(2) Za pravomoćnost ugovora nužno je da isprava bude sastavljena i ovjerena kod mjerodavnog organa ili bilježnički obrađena.

Članak 236 (Sklapanje bračnog ugovora od skrbnika)

Bračni ugovor može u ime bračnog partnera kojem je oduzeta poslovna sposobnost sklopiti njegov skrbnik s odobrenjem organa skrbništva.

Članak 237 (Isključenje primjene prava druge države)

Bračni partneri ne mogu ugovoriti primjenu prava druge države u imovinskopravne odnose.

G) Odgovornost bračnih drugova za obveze prema trećim osobama

Članak 238 (Pojedinačna odgovornost bračnog partnera)

(1) Za obveze koje je jedan bračni partner imao prije sklapanja braka ne odgovara drugi bračni partner.

(2) Za obveze iz stavka 1 ovog članka, bračni partner odgovara svojom posebnom imovinom i svojim dijelom u bračnoj tekovini.

Članak 239 (Solidarna odgovornost bračnih partnera)

Za obveze koje je jedan bračni partner preuzeo radi podmirenja tekućih potreba bračne, odnosno obiteljske zajednice, kao i za obveze za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna partnera, odgovaraju bračni partneri solidarno kako bračnom tekovinom, tako i svojom posebnom imovinom.

H) Imovinski odnosi izvanbračnih partnera

Članak 240 (Imovinski odnosi izvanbračnih partnera)

(1) Imovina koju su izvanbračni partneri stekli radom u izvanbračnoj zajednici koja ispunjava uvjete iz članka 5 ovog zakona smatra se njihovom izvanbračnom tekovinom.

(2) Na imovinu iz stavka 1 ovog članka primjereno se primjenjuju odredbe ovog zakona o bračnoj tekovini.

I) Imovinski odnosi roditelja i djece

Članak 241 (Upravljanje imovinom malodobnog djeteta)

Imovinom malodobnog djeteta do njegove punodobnosti u njegovom interesu upravljaju roditelji malodobnika, izuzev one koju je malodobnik stekao radom.

Članak 242 (Uporaba prihoda s imovine djeteta)

(1) Prihode iz imovine malodobnog djeteta roditelji ponajprije mogu rabiti za njegovo uzdržavanje, liječenje, odgoj i naobrazbu ili ako to zahtijeva drugi interes djeteta.

(2) Roditelji mogu prihode iz stavka 1 ovog članka rabiti i za uzdržavanje članova obitelji sukladno članku 197 ovog zakona.

Članak 243 (Otudjenje i opterećenje imovine djeteta)

(1) Roditelji mogu samo s odobrenjem mjerodavnog organa skrbništva otuđiti ili opteretiti vrjednije stvari i prava iz imovine malodobnog djeteta radi njegovog uzdržavanja, liječenja, odgoja i naobrazbe ili ako to zahtijeva drugi važan interes djeteta.

(2) Samo s odobrenjem organa skrbništva roditelji mogu poduzimati pred sudom ili drugim organima procesne radnje koje se odnose na imovinu djeteta.

Članak 244 (Troškovi trudnoće i porođaja izvanbračnog djeteta)

(1) Troškovi izazvani trudnoćom i porođajem izvanbračnog djeteta snose majka i otac sukladno svojim imovinskim mogućnostima.

(2) U slučaju spora sud će, na zahtjev jednog roditelja, odrediti udio svakog od njih u snošenju troškova iz stavka 1 ovog članka.

IX. GLAVA - POSTUPAK PRED SUDOM

A) Opće odredbe

Članak 245 (Primjena pravila i propisa)

(1) Odredbama ovog dijela Zakona određuju se pravila prema kojima postupaju sudovi kada u posebnim postupcima odlučuju o predmetima u odnosima roditelja i djece, bračnim i drugim predmetima koji se uređuju ovim zakonom.

(2) U postupcima iz stavka 1 ovog članka primjenjivat će se odredbe Zakona o parničnom postupku, Zakona o izvanparničnom postupku, Zakona o izvršnom postupku, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) U postupku iz stavka 1 ovog članka, a posebno pri određivanju rokova i ročišta sud će uvijek obraćati osobitu pozornost na potrebu žurnog rješavanja spora radi zaštite interesa djeteta.

Članak 246 (Zaštita prava i interesa)

(1) Sud mora po službenoj dužnosti tijekom postupka osobito paziti da se zaštite prava i interesi djece i drugih osoba koje nisu sposobne brinuti se same o sebi i svojim pravima i interesima.

(2) Radi zaštite prava i interesa djeteta organ skrbništva će imenovati posebnog skrbnika u svim postupcima u kojima se odlučuje o pravima djeteta.

Članak 247 (Udio poslovno nesposobne stranke)

(1) Ukoliko stranka nije sposobna sama brinuti se o svojim pravima i interesima u postupku, a nije joj oduzeta poslovna sposobnost, sud će o tome obavijestiti organ skrbništva radi pokretanja odgovarajućeg postupka.

(2) Sud će prekinuti postupak dok se ne provede postupak oduzimanja poslovne sposobnosti, odnosno dok ga organ skrbništva ne obavijesti o obustavi. Za vrijeme prekida postupka mogu se poduzeti samo radnje za koje postoji opasnost od odgode, a osobito one kojima treba osigurati ili zaštititi prava stranke koja nije sposobna brinuti se sama o svojim pravima i interesima.

(3) U slučaju iz stavka 1 ovog članka sud može postaviti privremenog zastupnika svakoj stranci u postupku. O postavljanju ovog zastupnika sud će bez odgode obavijestiti organ skrbništva.

Članak 248 (Udio djeteta s navršениh 14 godina)

(1) Dijete koje je navršilo 14 godina i osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost, za koje sud utvrdi da su sposobni shvatiti značenje i pravne posljedice svojih radnji, mogu kao stranka ili sudionik u postupku samostalno poduzimati parnične radnje.

(2) Tijekom postupka u kojem se odlučuje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, o osobnim odnosima i neposrednim kontaktima djeteta s roditeljem s kojim ne živi, te o

roditeljskoj skrbi, sud mora na odgovarajući način obavijestiti dijete koje je sposobno shvatiti značenje pravne posljedice odluke o vođenju postupka i njegovom pravo da izrazi svoje mišljenje. Sudac obavlja neformalni razgovor s djetetom na sudu ili izvan suda uz posredovanje organa skrbništva o čemu sastavlja zapisnik.

(3) Zakonski zastupnik osoba iz stavka 1 ovog članka može poduzimati radnje u postupku dok one ne izjave da same preuzimaju parnicu.

(4) Osobe iz stavka 1 ovog članka za koje sud utvrdi da nisu sposobne shvatiti značenje i pravne posljedice svojih radnji, kao i dijete koje nije navršilo 14 godina života, u postupku zastupa zakonski zastupnik.

(5) Sud će djetetu postaviti posebnog zastupnika ako su interesi djeteta i njegovog zakonskog zastupnika u suprotnosti, kao i u drugim slučajevima u kojima, s obzirom na okolnosti slučaja, utvrdi da je to potrebno radi zaštite djetetovih interesa.

B) Posebni parnični postupak

Članak 249

(Pojam bračnog spora i spora iz odnosa roditelja i djece)

(1) Bračni spor je spor o utvrđivanju postojanja ili nepostojanja braka, o poništenju i razvodu braka.

(2) Sporovi iz odnosa roditelja i djece su sporovi o utvrđivanju i osporavanju majčinstva ili očinstva, te sporovi o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem i o roditeljskoj skrbi i sporovi o uzdržavanju djeteta, bez obzira na to da li se rješava samostalno ili zajedno s bračnim sporovima i sporovima o utvrđivanju majčinstva i očinstva.

(3) Radnje u postupcima iz stavaka 1 i 2 ovog članka poduzimaju se žurno.

(4) Protiv presude donesene u drugom stupnju u sporovima iz stavaka 1 i 2 ovog članka revizija nije dopuštena.

Članak 250

(Odlaganje ročišta)

Na prijedlog stranke sud može odložiti započeto ročište ako na ročištu nije moguće izvesti neki od dokaza čije je izvođenje određeno, a koji je važan radi zaštite interesa djeteta.

Članak 251

(Privremene mjere)

(1) U tijeku postupka u bračnim sporovima i sporovima za utvrđivanje i osporavanje majčinstva ili očinstva sud može po službenoj dužnosti, rješenjem odrediti privremene mjere radi davanja uzdržavanja malodobnoj djeci kao i njihovog smještaja.

(2) U bračnom sporu privremene mjere iz stavka 1 ovog članka sud može odrediti i u korist bračnog partnera po njegovom prijedlogu.

(3) Žalba protiv rješenja iz stavaka 1 i 2 ovog članka ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 252

(Isključenje javnosti)

U postupku u bračnim sporovima i sporovima iz odnosa roditelja i djece javnost je isključena.

Članak 253 (Ograničenje raspolaganja pravima u postupku)

(1) U postupku u bračnim sporovima i sporovima iz odnosa roditelja i djece stranke se ne mogu odreći zahtjeva, priznati zahtjev suprotne stranke, niti se nagoditi.

(2) U postupku iz stavka 1 ovog članka ne može se donijeti presuda zbog propuštanja, presuda na osnovi priznanja, ni presuda na osnovi odricanja.

(3) U postupku iz stavka 1 ovog članka odricanje od tužbenog zahtjeva ima isti pravni učinak kao i povlačenje tužbe.

(4) U postupku iz stavka 1 ovog članka sud može utvrđivati i činjenice koje stranke nisu iznijele, a može dokazivati i činjenice koje su stranke priznale u postupku, izuzev ako se zahtijeva sporazumni razvod braka.

Članak 254 (Ograničenje opsega navoda u žalbi)

U žalbi se ne mogu iznijeti nove činjenice i predlagati novi dokazi, izuzev ako žalitelj dokaže da ih bez svoje krivnje nije mogao iznijeti, odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave kod prvostupanjskog suda i ako se njihovim iznošenjem, odnosno predlaganjem štite prava i interesi djeteta.

Članak 255 (Troškovi postupka)

(1) O troškovima postupka u statusnim stvarima sud će odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka.

(2) Stranka je dužna po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova izvođenja dokaza kojeg je ona predložila. Iznimno ako sud u postupku u sporu za utvrđivanje i osporavanje majčinstva ili očinstva odredi izvođenje dokaza analizom DNK, a stranke ne polože određeni iznos, troškovi određeni za njegovo izvođenje će se isplatiti iz sredstava suda.

(3) Predviđene troškove iz stavka 2 ovog članka snosit će konačno stranka koja je izgubila parnicu.

Članak 256 (Udio organa skrbništva)

(1) Kada se u postupku pred sudom odlučuje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o osobnim odnosima i neposrednim kontaktima djeteta s roditeljem s kojim ne živi, o uzdržavanju malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona, te o drugim sadržajima roditeljske skrbi, sud poziva organ skrbništva da sudjeluje u tome postupku radi zaštite interesa djeteta.

(2) Organ skrbništva sudjeluje u postupku izvršenja i osiguranja, koji se provodi radi ostvarivanja odluke donesene u postupku iz stavka 1 ovog članka.

Članak 257 **(Ovlasti i obveze organa skrbništva)**

(1) Organ skrbništva dužan je odazvati se pozivu suda i sudjelovati u postupku pred sudom.

(2) Kada sudjeluje u postupku pred sudom, organ skrbništva je ovlašten podnijeti svoj prijedlog i poduzimati druge radnje u postupku radi zaštite prava i interesa djeteta, a osobito iznositi činjenice koje stranke nisu navele, predlagati izvođenje dokaza i ulagati pravne lijekove.

(3) Sud pred kojim se provodi postupak iz stavka 1 članka 256 ovog zakona obavijestit će organ skrbništva o pokretanju postupka, pozivati ga na ročište i dostavljati mu podneske stranaka i odluke, bez obzira sudjeluje li organ skrbništva u postupku.

Članak 258 **(Prikupljanje i ispitivanje podataka)**

(1) Organ skrbništva je dužan na zahtjev suda prikupiti podatke o osobnim i obiteljskim prilikama djeteta i stranaka u postupku, kada sud smatra da je to potrebno radi donošenja odluke.

(2) U postupku u kojem odlučuje o uzdržavanju malodobnog djeteta i punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona, organ skrbništva je dužan na zahtjev suda prikupiti i ispitati podatke o osobnim i obiteljskim prilikama djeteta i stranaka u postupku, te imovinske prilike stranaka, a osobito da li prikazani prihodi odgovaraju stvarnom stanju.

C) Postupak u bračnim sporovima

Članak 259 **(Pokretanje postupka)**

(1) Postupak u bračnim sporovima pokreće se tužbom.

(2) Ako oba bračna partnera zahtijevaju razvod braka, postupak se pokreće sporazumnim prijedlogom za razvod braka.

(3) Ako jedan bračni partner podnese tužbu za razvod braka, a drugi najkasnije do zaključenja glavne rasprave izričito izjavi da ne osporava osnovanost tužbenog zahtjeva, smatrat će se da su bračni partneri podnijeli sporazumni prijedlog za razvod braka.

(4) Ako jedan bračni partner odustane od sporazumnog prijedloga za razvod braka, a drugi ostane pri zahtjevu da se brak razvede, takav zahtjev smatrat će se tužbom za razvod braka.

Članak 260 **(Protutužba)**

(1) Tuženi bračni partner može protiv drugog bračnog partnera u bračnom sporu istom sudu podnijeti protutužbu radi utvrđivanja nepostojanja braka ili za poništenje braka.

(2) O tužbi i protutužbi sud će, po pravilu, odlučiti istom presudom.

(3) Protutužba se može podnijeti i iz razloga iz kojih se tužba ne bi mogla podnijeti zbog isteka roka za njezino podnošenje.

Članak 261 (Zastara prava na postupak)

(1) Pravo na tužbu u bračnom sporu ne zastarijeva, niti je ograničeno drugim rokovima i uvjetima, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Pravo na tužbu za poništenje ili razvod braka ne prelazi na nasljednike bračnih partnera, ali nasljednici bračnog partnera koji je podnio tužbu mogu nastaviti već započeti postupak radi utvrđivanja da je postojala osnova za poništenje ili razvod braka.

(3) Zahtjev za nastavljanje postupka iz stavka 2 ovog članka može se istaknuti u roku od 6 mjeseci od smrti bračnog partnera. Nakon isteka ovog roka, zahtjev se može istaknuti samo u posebnoj parnici.

(4) Odredbe iz stavaka 2 i 3 ovog članka primjenjivati će se i kada je podnesen zahtjev za sporazumni razvod braka.

Članak 262 (Punomoć za pokretanje postupka)

(1) Ako tužbu u postupku u bračnim sporovima podnosi opunomoćenik stranke, u punomoći se mora navesti koju će tužbu opunomoćenik podnijeti.

(2) U punomoći koja se izdaje za podnošenje tužbe za poništenje braka, mora se izričito navesti razlog iz kojeg se tužba mora podnijeti.

Članak 263 (Povlačenje tužbe ili zahtjeva)

(1) U parnicama za razvod braka tužitelj može tužbu povući do zaključenja glavne rasprave bez pristanka tuženog, a s pristankom tuženog dok se postupak pravomoćno ne završi.

(2) Sporazumni prijedlog za razvod braka mogu bračni partneri povući dok se postupak pravomoćno ne završi.

(3) U slučajevima iz stavaka 1 i 2 ovog članka ako je povlačenje tužbe i sporazumnog prijedloga za razvod braka uslijedilo nakon donošenja prvostupanjske presude, prvostupanjski sud će rješenjem utvrditi da je presuda bez pravne osnove i da se postupak obustavlja. Ovako će sud postupiti i kada je od sporazumnog prijedloga za razvod braka odustao samo jedan od bračnih partnera.

Članak 264 (Pobijanje presude)

Presuda kojom se brak razvodi na osnovi sporazumnog prijedloga za razvod braka može se pobijati samo zbog bitnih povreda odredaba parničkog postupka, zbog toga što je pristanak na razvod braka dan u zabludi ili pod utjecajem sile ili prijevare.

Članak 265 (Ponavljanje postupka i povrat u prijašnje stanje)

Pravomoćna presuda kojom je utvrđeno da brak ne postoji ili kojom je brak poništen ili razveden, ne može se povodom prijedloga za ponavljanje postupka ili

prijedloga za povrat u prijašnje stanje izmijeniti u dijelu o prestanku braka, bez obzira da li je neka od stranaka sklopila novi brak.

D) Postupak radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva

Članak 266 (Tužba)

(1) Postupak u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva se pokreće tužbom.

(2) Tužbu iz stavka 1 ovog članka dijete može podići bilo pred sudom opće mjesne mjerodavnosti, bilo pred sudom na čijem području ima prebivalište, odnosno boravište.

(3) Ako je u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva sud u Brčko distriktu BiH mjerodavan zato što tužitelj ima prebivalište u Brčko distriktu BiH, mjesno je mjerodavan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Članak 267 (Stranke u postupku radi utvrđivanja majčinstva ili očinstva)

(1) Stranke u postupku radi utvrđivanja majčinstva su dijete, žena koja sebe smatra majkom djeteta iz članka 61 i članka 75 stavak 3, muškarac koji sebe smatra ocem djeteta, organ skrbništva, nasljednici iz članka 65 ovog zakona i žena čije se majčinstvo utvrđuje.

(2) Stranke u postupku radi utvrđivanja očinstva su dijete, majka djeteta, muškarac koji sebe smatra ocem djeteta iz stavka 2 članka 63 i članka 70 ovog zakona, organ skrbništva, nasljednici iz članka 65 ovog zakona i muškarac čije se očinstvo utvrđuje.

Članak 268 (Stranke u postupku osporavanja majčinstva ili očinstva)

(1) Stranke u postupku radi osporavanja majčinstva su dijete, žena koja je upisana kao majka djeteta, žena koja sebe smatra majkom iz stavka 3 članka 67 ovog zakona i djetetov otac.

(2) Stranke u postupku radi osporavanja očinstva su dijete, majka djeteta, muž majke djeteta, muškarac koji sebe smatra ocem djeteta iz članaka 70 i 72 ovog zakona, kao i muškarac koji je priznao očinstvo.

Članak 269 (Dopuna tužbe)

(1) Ako tužbom radi utvrđivanja i osporavanja majčinstva i očinstva nisu obuhvaćene sve osobe koje, prema odredbama članaka 267 i 268 ovog zakona, moraju biti stranke u postupku, sud će tužitelju vratiti tužbu radi dopune navodeći da kao stranku mora označiti i osobu koja tužbom nije obuhvaćena.

(2) Ako tužitelj u roku koji je sud odredio, a koji ne može biti dulji od osam dana, ne izvrši dopunu, sud će odbaciti tužbu.

Članak 270 (Jedinstveni suparničari)

Sve osobe koje su u položaju tužitelja ili tuženika su jedinstveni suparničari.

Članak 271 (Pristupanje tužbi)

Kada tužbu podnese jedan od tužitelja u zakonskom roku, tužbi može pristupiti i osoba kojoj je istekao rok za podnošenje tužbe.

Članak 272 (Suprotni interesi u postupku utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva)

(1) Ako dijete i roditelj koji prema zakonu zastupa dijete, zajedno podnese tužbu radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva ako su tuženi istom tužbom, taj će roditelj zastupati dijete i u parnici, ali će organ skrbništva djetetu postaviti posebnog skrbnika, ako između djeteta i roditelja u toj parnici postoje suprotni interesi.

(2) Ako se tužbi djeteta radi osporavanja i utvrđivanja majčinstva ili očinstva pridružio roditelj koji po zakonu zastupa dijete, a kojemu je istekao rok za tužbu, organ skrbništva će djetetu imenovati posebnog skrbnika.

(3) Ako su dijete i roditelj koji po zakonu zastupa dijete, u parnici u suprotnim stranačkim ulogama, organ skrbništva imenovat će djetetu posebnog skrbnika.

Članak 273 (Medicinsko vještačenje kao dokaz)

(1) Činjenice od kojih ovisi odlučivanje o predmetu spora sud može utvrđivati i izvođenjem dokaza medicinskim vještačenjem.

(2) U rješenju o izvođenju dokaza medicinskim vještačenjem sud će odrediti rok do kojeg se dokaz treba izvesti, uzimajući pri tome u obzir sve okolnosti slučaja, a osobito žurnost postupka.

(3) Poziv za izvođenje medicinskog vještačenja uz koji se dostavlja rješenje iz stavka 2 ovog članka, sud dostavlja osobno strankama.

U pozivu mora biti navedena ustanova u kojoj će se vještačenje izvršiti i vrijeme njegovog izvršenja.

(4) Stranke su obvezne odazvati se na poziv iz stavka 3 ovog članka i podvrgnuti se medicinskom vještačenju.

(5) Ako se stranka, uredno pozvana da pristupi vještačenju analizom DNK nije odazvala pozivu ili se nije podvrgla ovom vještačenju, sud će izdati nalog sudskoj policiji za njezino privođenje na vještačenje.

Troškove ovog privođenja snosi privedena stranka.

(6) Ako vještačenje primjenom drugih medicinskih metoda nije izvedeno zbog neodazivanja stranke ili zbog uskraćivanja njegovog izvođenja, sud će ocijeniti od kakvog je to značaja.

Članak 274 **(Sadržaj odluke nakon pravednog medicinskog vještačenja)**

(1) U postupku iz stavka 3 članka 67 i stavka 1 članka 72 ovog zakona sud će na trošak tužiteljice, odnosno tužitelja odrediti izvođenje dokaza medicinskim vještačenjem radi utvrđivanja majčinstva, odnosno očinstva.

(2) Ako se medicinskim vještačenjem utvrdi da tužiteljica, odnosno tužitelj nije roditelj djeteta sud će odbiti tužbeni zahtjev u cijelosti.

(3) Ako se medicinskim vještačenjem utvrdi da su tužiteljica, odnosno tužitelj roditelji djeteta, sud će nastaviti raspravljati i o zahtjevu za osporavanje majčinstva, odnosno očinstva i u jednoj presudi odlučiti o oba zahtjeva.

E) Postupak odlučivanja o pitanjima s kojim će roditeljem dijete živjeti, o načinu održavanju odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem i o roditeljskoj skrbi

Članak 275 **(Sadržaj odluke suda)**

(1) Odlukom kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi, kojom se utvrđuje majčinstvo ili očinstvo, kao i odlukom donesenom u drugim slučajevima odvojenog života roditelja, sud će odlučiti o tome s kojim roditeljem će živjeti malodobno dijete ili dijete nad kojim se ostvaruje roditeljska skrb nakon punodobnosti.

(2) Odlukom iz stavka 1 ovog članka sud može odlučiti o smještaju djeteta i povjeravanju njegovog čuvanja i odgoja drugoj osobi ili ustanovi, ako je to potrebno radi zaštite najboljeg interesa djeteta.

(3) Kada utvrdi postojanje razloga iz članka 136 ovog zakona, sud će odlukom iz stavka 1 ovog članka izreći mjeru oduzimanja roditeljske skrbi.

Članak 276 **(Mišljenje i prijedlog organa skrbništva)**

(1) Prije donošenja odluke iz stavka 1 članka 275 ovog zakona sud će zatražiti mišljenje i prijedlog organa skrbništva. U slučaju razvoda braka roditelja, organ skrbništva dužan je uzeti u obzir mišljenje osobe ovlaštene za posredovanje.

(2) Mišljenje i prijedlog iz stavka 1 ovog članka organ skrbništva je dužan žurno dostaviti sudu.

(3) U postupku donošenja odluke iz stavka 1 ovog članka sud nije vezan zahtjevima stranaka.

Članak 277 **(Nalaganje predaje djeteta)**

(1) U odluci o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti sud će, ako je to potrebno, naložiti osobi kod koje se dijete nalazi da ga preda roditelju.

(2) Odluka iz stavka 1 ovog članka obvezuje stranke, organ skrbništva i osobu kod koje se dijete nalazi.

(3) U odluci iz stavka 1 ovog članka, sud će odrediti rok za predaju djeteta ili naložiti da se dijete preda odmah.

Članak 278 (Sporazum roditelja)

Sud može prihvatiti sporazum roditelja o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem i o roditeljskoj skrbi, ukoliko ocjeni da je sporazum u najboljem interesu djeteta.

F) Postupak u sporovima o uzdržavanju

Članak 279 (Odluka o uzdržavanju djeteta)

(1) O uzdržavanju malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta pod uvjetima određenim u članku 195 ovog zakona sud će odlučiti odlukom kojom utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi i odlukom kojom utvrđuje majčinstvo ili očinstvo.

(2) Odluku o uzdržavanju djeteta iz stavka 1 ovog članka sud će donijeti i u drugim slučajevima odvojenog života roditelja.

(3) Sud će odluku o uzdržavanju iz stavaka 1 i 2 ovog članka dostaviti mjerodavnom organu skrbništva.

Članak 280 (Pokretanje postupka)

Postupak u sporovima o uzdržavanju pokreće se na zahtjev osobe kojoj je odredbama ovog zakona priznato pravo na uzdržavanje kao i organa skrbništva sukladno stavku 1 članka 217 ovog zakona.

Članak 281 (Primjena propisa)

U postupku u sporovima o uzdržavanju ne će se primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na postupak u sporovima male vrijednosti.

G) Mjere osiguranja radi uzdržavanja

Članak 282 (Vrste mjera osiguranja radi uzdržavanja)

(1) Mjere osiguranja prema odredbama ovog zakona su privremena mjera radi uzdržavanja i prethodna mjera radi uzdržavanja.

(2) Privremenu mjeru radi uzdržavanja sud može odrediti prije i u tijeku postupka u sporovima o uzdržavanju.

(3) Prethodnu mjeru radi uzdržavanja sud može odrediti nakon pravomoćnosti odluke kojom se dužniku nalaže davanje uzdržavanja, koja još nije izvršna.

(4) Privremenu mjeru radi uzdržavanja malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona, sud može odrediti u svakom postupku u kojem se po odredbama ovog zakona odlučuje o pravima i interesima djeteta.

Članak 283 **(Privremena i prethodna mjera radi uzdržavanja)**

(1) Privremena mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagač osiguranja učini vjerojatnim postojanje obveze uzdržavanja, te da bez donošenja te mjere postoji opasnost za njegove osobne ili druge važne interese, ili opasnost da će bez te mjere osiguranja protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati ostvarenje uzdržavanja.

(2) Prethodna mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagač osiguranja učini vjerojatnim da bi do nastupanja izvršnosti odluke kojom je naloženo davanje izvršavanja bili dovedeni u opasnost njegovi osobni ili drugi važni interesi, ili bi bez te mjere osiguranja bilo spriječeno ili znatno otežano ostvarenje uzdržavanja.

(3) Smatra se da postoji opasnost za osobne ili druge važne interese predlagača osiguranja ako se mjere osiguranja uzdržavanja određuju u korist malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona, izuzev ako se potraživanje odnosi na dio uzdržavanja u povećanom iznosu sukladno s povećanim mogućnostima pojedinog roditelja.

(4) Kada se privremena mjera radi uzdržavanja određuje u postupku radi utvrđivanja majčinstva ili očinstva, predlagač osiguranja treba učiniti vjerojatnim da je osoba protiv koje se mjera određuje roditelj djeteta.

Članak 284 **(Privremena mjera osiguranja)**

(1) Privremene mjere osiguranja radi uzdržavanja malodobnog djeteta ili punodobnog djeteta iz stavka 2 članka 195 ovog zakona sud će, ako za to postoji potreba, odrediti i provesti po službenoj dužnosti.

(2) U drugim slučajevima mjere osiguranja radi uzdržavanja sud može odrediti samo na prijedlog povjerenika uzdržavanja.

(3) Organ skrbništva može podnijeti prijedlog za određivanje mjere osiguranja kad je prema odredbama ovog zakona ovlašten podnijeti prijedlog za izvršenje.

Članak 285 **(Opseg privremene i prethodne mjere)**

(1) Privremenom mjerom radi uzdržavanja može se protivniku osiguranja naložiti davanje uzdržavanja u visini koja je potrebna za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba predlagača osiguranja, a može se odrediti i svaka druga mjera iz članka 271 Zakona o parničnom postupku.

(2) Prethodnom mjerom radi uzdržavanja može se protivniku osiguranja naložiti davanje uzdržavanja u visini koja je određena odlukom o uzdržavanju ili u manjem iznosu.

Članak 286 **(Sadržaj odluke o privremenoj mjeri)**

(1) U odluci kojom se određuje mjera osiguranja sud će odrediti vrijeme trajanja te mjere.

(2) Kada je odluka o privremenoj mjeri radi uzdržavanja donesena prije pokretanja postupka o uzdržavanju, sud će tu odluku dostaviti osobi koja je ovlaštena pokrenuti postupak i odredit će rok u kojem treba podnijeti tužbu radi uzdržavanja.

Članak 287 (Primjena propisa)

U postupcima radi određivanja i provođenja mjera osiguranja primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe Zakona o parničnom postupku.

X. GLAVA - POSEBNI POSTUPCI

A) Postupak zaštite od nasilničkog ponašanja u obitelji

Članak 288 (Pravo na zaštitu od nasilničkog ponašanja u obitelji)

(1) Pravo na zaštitu od nasilničkog ponašanja u obitelji, imaju bračni partneri, izvanbračni partneri i svi članovi obitelji.

(2) Zaštitu od nasilničkog ponašanja dužni su pružiti Policija Brčko distrikta BiH i organ skrbništva

(3) Sve fizičke i pravne osobe dužne su odmah po saznanju za nasilničko ponašanje o tome dostaviti obavijest Policiji Brčko distrikta BiH ili Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH.

Članak 289 (Postupanje Policije Brčko distrikta BiH)

(1) Policija Brčko distrikta BiH i Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH će odmah po prijemu prijave o nasilju u obitelji poduzeti sve mjere propisane Zakonom o kaznenom postupku Brčko distrikta BiH.

XI. GLAVA - KAZNE NE ODREDBE

Članak 290 (Kaznene odredbe)

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, odnosno ustanova ako:

- a) primjerak zapisnika o priznanju očinstva bez odlaganja ne dostavi mjerodavnom matičaru (članak 52),
- b) ne dostavi zapisnik o zasnivanju posvojenja (članak 90),
- c) ne dostavi pravomoćno rješenje o zasnivanju posvojenja mjerodavnom matičaru (članak 94),
- d) ne dostavi rješenje o raskidu posvojenja mjerodavnom matičaru (članak 106),

- e) ne obavijesti organ skrbništva o povredi prava djeteta, a osobito o nasilju, zlostavljanju, spolnim zloporabama i zanemarivanju djeteta (članak 136),
- f) roditelju oduzme pravo da živi s djetetom (članak 136),
- g) ne obavijesti mjerodavnog matičara o stavljanju pod skrbništvo i o prestanku skrbništva ili ne obavijesti zemljišnoknjižni ured mjerodavnog suda radi upisa skrbništva u zemljišnu knjigu (članak 151),
- h) ne poduzme mjere za zaštitu interesa šticećenika do imenovanja novog skrbnika (članak 165),
- i) ne obavijesti tražitelja uzdržavanja o zasnivanju novog radnog odnosa obveznika uzdržavanja (članak 225),
- j) ne odstrani osobu koja se nasilnički ponaša ili od koje prijete opasnost od nasilničkog ponašanja (članak 289).

(2) Novčanom kaznom od 500 do 3.000 KM kazniti će se za prekršaj iz stavka 1 ovog članka i odgovorna osoba.

XII. GLAVA - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 291 (Primjena Zakona)

(1) Postupak u predmetima u kojima do dana stupanja na snagu ovog zakona ne bude donesena prvostupanjska odluka suda i organa skrbništva završit će se po odredbama ovog zakona.

(2) Postupak po redovitim i izvanrednim pravnim lijekovima u predmetima u kojima nije odlučeno do dana stupanja na snagu ovog zakona, završit će se po odredbama ranijeg zakona.

(3) Ukoliko po redovitim i izvanrednim pravnim lijekovima prvostupanjska presuda bude ukinuta postupak će se voditi po odredbama ovog zakona.

(4) Presuda i rješenje koji su postali pravomoćni prije stupanja na snagu ovog zakona izvršit će se po ovom zakonu.

Članak 292 (Usklađivanje nepotpunog posvojenja)

Nepotpuno posvojenje zasnovano po odredbama Obiteljskog zakona (Službeni glasnik SR BiH, brojevi: 21/79 i 44/89) može se na zahtjev posvojitelja uskladiti s odredbama ovog zakona ako su uvjeti za zasnivanje potpunog posvojenja postojali u trenutku zasnivanja nepotpunog posvojenja i ako postoje u trenutku podnošenja zahtjeva.

Članak 293 (Prestanak važenja propisa)

Danom početka primjene ovog zakona prestaje primjena Obiteljskog zakona BiH (Službeni list SR BiH, brojevi: 21/79 i 44/89).

Članak 294
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Brčko distrikta BiH, a primjenjivat će se istekom roka od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu.

Broj: 0-02-022-66/07
Brčko, 14. 6. 2007. godine

Predsjednik
Skupštine Brčko distrikta BiH
Prof. dr. Milan Tomić, v.r.